

82594

255.07.02.02.01.06.41230
DERGI A/052-07
Türk Dili

Ağustos 1934

Türk Dili

— Türk Dili Tetkik Cemiyeti Bülteni —

1934

İSTANBUL
DEVLET MATBAASI

TURK OIL KURUMU
KOTOPHANISI

Esas No. :

Kayıt No. :

Sayı : 7

TÜRK DİL KURUMU
KÜTÜPHANESİ

Esas No :

T.D.T.C.

Kayıt No :

6402

Ağustos 1934

TÜRK DİLİ

Türk Dili Tetkik Cemiyeti Bülteni

KURULTAY KAPISINDA

Bu sayımız, Kurultay açılırken çıkıyor. T.D.T.C. iki yıllık çalışmalarının hesabını Kurultaya ve bütün millete vermek üzeredir. Bu hesabı gösteren umumî ve malî raporlar, gelecek sayımızda okurlarımızın da gözü önüne konulacaktır.

Kurultay için hazırlanan kılavuzun baş tarafındaki talimat ve program maddelerini de aşağıya koyuyoruz:

İKİNCİ TÜRK DİLİ KURULTAYI

TALİMAT VE PROĞRAMININ BAZI MADDELERİ

Madde: 1 — İkinci Türk Dili Kurultayı 18 Ağustos 1934 cumartesi günü saat 14 te İstanbulda Dolmabahçe Sarayında açılacaktır.

Madde: 2 — Kurultay, Türk Dili Tetkik Cemiyetini kuran ve koruyan Reiscümhur Gazi Mustafa Kemal Hazretlerinin yüksek himayeleri altında bulunacak ve lütuf buyurdukları takdirde huzurlarıyla de şeref-lenecektir.

Madde: 3 — Kurultay Maarif Vekili ve T.D.T.C. Reisi Beyefendinin bir nutuklarıyla açılacak ve bir reis, iki reis vekili ve dört kâtip seçerek işe başlayacaktır.

Madde: 4 — Kurultayın idaresi Riyaset divanına aittir.

Riyaset Divanı Kurultay Reisi ve Reis vekilleriyle Cemiyet Umumî kâtibi ve Kurultay kâtiplerinden mürekkeptir.

Madde: 5 — Cemiyet Ummî Merkez Heyeti ve Kurultay hazırlıkları merkez bürosu ile Riyaset divanı arasındaki münasebetleri Cemiyet Umumî kâtibi idare eder.

Madde: 6 — Kurultay, Cemiyet Umumî Merkez Heyeti kararı ile davet edilen devlet erkânı, yerli ve yabancı bilginler ile cemiyet azasından olup 15 temmuz 1934 akşamına kadar İkinci Kurultaya iştirak edeceğini yazı ile bildirmiş olanlardan mürekkeptir. Bunlar haricinde kalan dinleyiciler müzakereye ve reye iştirak edemez.

Madde: 7 — Kurultay dinleyicileri ile matbuat erkânına verilen kartlar yalnız girme hakkı verir, müzakereye ve reye iştirak hakkı vermez.

Madde: 8 — Kurultay içtima salonu yetmediği takdirde daimî ve muvakkat dinleyicilerden bir kısmı muayede salonunda radyodan dinleyebileceklerdir.

Madde: 9 — Kurultayda okunmak üzere gönderilen tezler Cemiyet Umumî Merkez Heyeti ve Kurultay hazırlıkları merkez bürosu azaları tarafından tetkik edilerek şu kısımlara ayrılmıştır:

a) İlmî değeri ve cemiyetin ülküsüne uygunluğu bakımından kurultayda okunması gerekli görülenler,

b) Vakit kalırsa okunmak, kalmazsa Cemiyet bülteninde basılmak üzere ikinci derecede görülenler,

c) Okunması münasip görülmiyenler,

Madde 10 — Tezler ruznamedeki sıralarına göre okunur.

Kurultayda müzakere usulleri

Madde: 11 — Kurultayda esas, ilmî tezlerin azaya bildirilmesidir. Bunlar üzerine münakaşa ve müzakere Kurultayın mevzuu dışındadır. Ancak bir tez hakkında bir noktanın istifsar ve istizahı için söz alınabilir. Bu gibi sözlerin mümkün olduğu kadar kısa olması ve sual çerçevesinden çıkmaması şarttır.

Madde: 12 — Mütalea veya sual iradeden zat, ayrıca bir teklif serdetmek isterse bunu mutlaka takrir şeklinde yazılı olarak riyasete vermelidir. Şifahî teklifler reye konmaz. Takrirler, ait olduğu Encümene havale olunur ve Encümenin mütaleasiyle müzakereye konur.

Madde: 13 — Herhangi bir sebeple söz almak istiyen zat, kendisine sunulan zarf içindeki fişe adını ve işini yazarak hademe ile veya bizzat Kurultay kâtiplerinden birine verir.

Madde 14 — Söz istiyen zatler, riyasetin kendilerine söz vermesini beklemek ve ancak riyasetten davet edildikleri zaman söz söylemek mecburiyetindedirler.

Madde: 15 — Gerek müzakere esnasında ve gerek celse tatillerinde müzakere salonunda sigara içilemez.

Encümenlerde çalışmalar

Madde: 16 — Kurultay üç encümen ayıracaktır:

- a) Nizamname Encümeni
- b) Takrirler Encümeni
- c) Bütçe Encümeni

Madde 17 — Encümenler 5-7 kişiden mürekkep olacak, içlerinden bir reis, bir mazbata muharriri ve bir kâtip seçecektir.

Madde 18 — Hiç bir takrir ve teklif ait olduğu Encümenden geçmeden Umumî celsede müzakere edilemez.

Madde 19 — Kurultay ve Cemiyet reisleri ile Cemiyet Umumî Kâibi her Encümende bulunmak ve reye iştirâk etmek hakkını haizdirler.

CEMİYETİN TEŞKİLÂTI

U. M. H. KURULTAY ÖNÜNDE

Geçen sâsımızdâ cemiyet U. M. H. nin son şeklini göstermiştik. O günden bugüne yalnız bir değişme olmuştur: Mâarif Vekili ve Cemiyet Reisi Yusuf Hikmet Beyfendi istifa etmiş, Kurultay sonuna kâdar Cemiyet Reisliği yeni Mâarif Vekili Zeynelabidin Bey Efendiye geçmiştir.

U. M. H. nin en son şekli şudur:

Reis	Zeynelabidin Bf.	<i>Maarif Vekili</i>
Umumî kâtip	İbrahim Necmi »	<i>» Vekâleti müfettişi</i>
Muhasebeci	Besim Atalay »	<i>Aksaray meb'usu</i>
Lenguvistik- filoloji ko- lu başı	Hâmit Zübeyir »	<i>Müzeler Müdürü</i>
Etimoloji	Hasan Âli »	<i>Orta tedrisat Umum M.</i>
Grammer - Sentaks	Ahmet Cevat »	<i>Çanakkale meb'usu</i>
Lûgat - ıstılah	Celâl Sabir »	<i>Zonguldak »</i>
Derleme	Naim Hâzım »	<i>Konya »</i>
Neşriyat	Yakup Kadri »	<i>Manisa »</i>

ISTILAH ÇALIŞMALARININ VERİMİ

GRAMER, RİYAZÎ İLİMLER, HAYAT İLİMLERİ ASKERLİK, DEVLET TEŞKİLÂTI, YOLLAR VE NAKİL VASITALARI BÖLÜKERİNİN TEKLİF ETTİKLERİ İSTILAH KARŞILIKLARI

Bültenin altıncı sayısı, geçen yıl yapılan büyük dil Anketinin verimlerini ortaya koymuştu. Bu sayımıza da İstilah çalışmalarının verimini koyuyoruz.

Cemiyetin lûgat — İstilah kolu, iki merkeze ayrılmıştır. Bunlardan lûgat merkezi anket karşılıkları işle uğraştığı sırada istilah merkezi de, bilgilere göre 16 bölüğe ayrılarak, ilk önce her bilgiye ait istilah kadrolarını kurmak işine kendini vermişti.

İstilah kadrolarının kurulmasından, Cemiyetin kendi öz işi dışında olmakla beraber, bilim bakımından çok değerli bir kazanç daha çıkmıştır ki o da bu kadrolar bir araya getirilince bugüne kadar bizde benzeri çıkmamış bir “Bütün bilgiler istilâhları,” listesi ortaya çıkmasıdır.

Bu yolda şimdiye kadar bâsılıp dağıtılan istilah listelerinin âit oldukları ilimler ile her listede bulunan istilâhların sayısı şu cetvelde görülebilir:

Tıp	istilahları	12121	Umumî ziraat	istilahları	229
Edebiyat	»	1014	Tütüncülük	»	149
Tarih	»	199	Otomobilcilik	»	163
Hukuk	»	1241	Sebze bahçivanlığı	»	121
Jeoloji	»	517	Şarapçılık	»	270

Kimya	ıstılahları	513	Meyve bahçevanlığı ıstılahları	153
Fizik	»	571	Bağcılık	» 105
Ruhiyat ve felsefe	»	1155	Maden ve madencilik	» 558
Hendese	»	281	Demir yolları cer ve	
Müşellesat	»	65	hareket	» 113
Cebir	»	317	Torna tezgâhları	» 167
Hesap	»	115	Yol	» 248
Ticari hesap	»	157	Kârgir köprüler	» 108
Meteoroloji	»	438	Yollar ve nakil vasıtaları	« 465
Nebatat	»	279	Demir köprü	» 93
Topografya	»	288	Demiryol memur ve	
Mihanik	»	69	teferrüatı	» 78
İstatistik	»	126	Yol	» 227
Kooperatif	»	103	Yol tamirâtı	» 111
Bankacılık	»	931	Mukavemet	» 127
Beden terbiyesi	»	92	Ahşap köprü	» 42
Binicilik	»	146	Betonarme	» 68
Tenis	»	56	Matkap ve torna tezgâhları	» 311
Deniz sporu	»	73	Fireze tezgâhları	» 172
İskrim	»	154	Muhtelif tezgâh	» 547
Maliyecilik	»	387		
El işleri	»	543		
Elektrik	»	553		
			Hepsi	<u>27131</u>

Buna gramer - sentaks kolunun hazırladığı 168 gramer ıstılahı da katılacak olursa, şimdiye kadar basılıp dağıtılmış ıstılahların sayısı 27299 a varır. Ayrıca çalışan askerlik bölüğünün 1000 kadar ıstılahı ile devlet teşkilâtı bölüğünün doğrudan doğruya karşılıkları ile birlikte tesbite çalıştığı ıstılahlar bu hesabın dışındadır.

İstılah çalışmalarının verimi işte bu otuz bine yaklaşan ıstılahların kadroları yapılmış olmasındadır. bu kadrolarda ıstılahların fransızcası, bugün kullanılan tercümesi ihtiyarî olarak ingilizce veya almancası ve tip kısmında greko - latin cezirleri yazılıdır.

İstılahlara öz türkçe karşılık bulmak işi günden güne açılmakta ve ileri yürümekte olan bir iştir. İkinci çalışma yılı başlarında ıstılah merkezi, ilk ve orta tahsil ders kitaplarına girecek olan ıstılahları ön sıraya almak, ilkönce bunların karşılıklarını tesbit etmek kararını vermiştir. Gramer kolunun hazırladığı karşılıklarda da bu nokta göz önünde tutulmaktadır.

İşte bu şartlar altında ileri götürülen karşılık koyma işi de son yıl içinde verimlilik göstermeğe başlamıştır. Bu ilk verimler, henüz bölüklerin teklifleri halinde olmakla beraber, ilerisi için pek geniş umutlar vermektedir.

Bölüklerden bir takımının hazırladıkları karşılık tekliflerini Kurultaya bir örnek olmak üzere bu sayımıza koyuyoruz. **Bunlar, henüz kat'î surette kararlaşmış ıstılahlar değildir.** İhtisas bölüklerinin teklifleridir. Usule göre bu teklifler ıstılâh merkezinde ve ondan sonra da U. M. H. inde de müzakere edildikten sonra son şeklini alacaktır. Ancak ıstılah çalışmalarının verimini göstermek üzere bunları şu teklif halinde de basıp kurultayın ve dil severlerin gözleri önüne koymayı gerekli ve asıgılı bulduk.

Buraya koyduğumuz ıstılahlardan bir takımı, daha çok mektep derslerine yarar ıstılah karşılıklarıdır, gramer, hesap, hendese, müsellesat, cebir ıstılahları bunlardandır. Bir takımı da en çabuk ortaya konması gerekli olan devlet teşkilâtı ve askerlik ıstılahlarıdır.

Bir daha söyliyelim ki bütün bu ıstılahlar, henüz bölüklerin teklifleri halindedir; olmuş, bitmiş bir iş değildir. Daha iki tetkikten geçecek ve belki de bir çok yerleri değişecektir. Fakat bu haliyle bile türkçe ıstılah davasının yalnız nazari olarak değil, ameli olarak da halledilmiş sayılabileceğini gösterir kuvvetli birer delil mahiyetindedir.

GRAMER İSTİLAHLARI

Gramer kolu önce, gramer tabirlerinin bir çoğunu türkçeleştirerek kelime teşkili lâyihasında kullanmıştı. Komite, gelen mütalâaları okuduktan sonra İstanbul ve Ankara azalarından daha geniş bir komite toplamış, ikinci bir seçki ile gramer tabirlerini bir basamak daha ileri götürmüştür.

En son (Tarama Dergisi) nden de istifade edilerek aşağıdaki tabirler tesbit edilmiştir:

İstilah [*]	Türkçe karşılığı
Grammaire (Sarf ve nahiv)	Dil bilgisi (İlk ve orta tahsil için) Ücûkbilik yahut: Gramatik (İhtisas deyimi olarak)
Fhonétique (Mebhasi huruf)	
Voix (Savt, sada, ses)	Fonetik (İhtisas deyimi olarak)
Voyelle (sait, sadalı, savtî, sesli)	Ses
Vocalique	Sesel
Consonne (savt, sada, ses)	Seselik
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Ses, ün, çav
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Ündeş
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Ündeşik
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Ücük
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Üye (söz üyesi)
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Berkler (berk sesler)
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Gevşekler (gevşek sesler)
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Sürekliler
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Süreksizler
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Çavlılar
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Çınlamazlar (sertler)
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Çınlayanlar (yumuşaklar)
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Yarı seseller
Consonne (samit, sadasız, sessiz)	Akıcılar

[*] Eskiden istilahlı konmamış olanların yalnız fransızcaları yazılmış ve altları çizilmiştir.

Labiales (şefevî)	Eringiller (dudak sesleri)
Dentales (sinnî)	Dişkiller (diş sesleri)
Palatales (hanekî)	Enekçiller (ön damak sesleri)
Vélaires (şirai)	Ümükçüller (art damak sesleri)
Gutturales (halkî)	Eneller (damak sesleri)
Nasales (enfî)	Genzeller (geniz sesleri)
Articulation (tasavvut)	Ünleyiş
Articuler (tasvit etmek)	Ünlemek
Organes d'articulation	Ünleyiş müçeleri
(Musavvit aza)	
Musavvit cihaz	Ünleyiş aygıtı
<i>Alternance</i>	
<i>Permutation</i>	Almaşın
(Tebadül)	
<i>Permuter</i>	
<i>Alterner</i>	Almaşmak
(Tebadül etmek)	(a, o ile alması b, m ile alması)
<i>Alternance vocalique</i>	Seseller almasını, yahut seselik almasını
	Benekleme
Ponctuation	
(Tenkît)	
Point (nokta)	Durak beneği (nokta)
D'interrogation (istifham işareti)	Soru imi
D'interjection (nida işareti)	Haykırma imi
Parenthèses	Eğme (ler), köşeli eğme (ler)
(Muteriza)	
Guillemets	Tırnak (lar)
<i>Affixation</i>	Ekleme
<i>Affixe</i>	Eklenti
Suffixe (lahika)	Ek, sonek
<i>Suffixation</i>	Sondan ekleme
<i>Prèfixe</i>	Önek
<i>Prèfixation</i>	Önden ekleme
<i>Dèsinence</i>	Belgi
<i>Elargissement</i>	Ulama
<i>Elargissement des racines</i>	Kökler ulanması
<i>Sèmantème</i>	Çemtem, simtem
<i>Morfème</i>	Sıntam
<i>Racine (cezr)</i>	Kök
<i>Radical</i>	Gövde

<i>Thème</i>	Gövde; <i>tema</i> (ihtisas deyimi)
<i>Base</i>	Taban, <i>baz</i> (ihtisas deyimi)
Particule (edat)	Sözcük, yepsel
Langue, langage (lisan)	Dil
Discours (kelam)	Aytış, söz
İsim	Ad
Sıfat	San
Nom Substantif (İsmi - cevherî)	Etüz adı
<i>Nom adjectif</i>	San adı
<i>Les nominaux</i>	Adımsılar
Zamir	Oruntak, orunluk (ad orunluğu)
Adverbe (zarf)	Sav sanı
<i>Action</i>	Kılın
Zat	Varlık
Keyfiyet	Olum; nitelik
<i>Nom d'action</i>	Kılın adı, kılın sanı
<i>Participe</i>	» »
Cas	yahut partisip (ihtisas deyimi)
(hal)	Tüştü
<i>Casuel</i>	Tüştülük
<i>Déclinaison</i> (Ahvali - isim)	Tüştüleme
Conjugaison	Üretme
(Tasrif)	
<i>Décliner</i>	Tüştülemek
Conjuguer (tasrif etmek)	Üretmek
Dérivation (iştikak)	Türetme
Dérivé (mot): müştak	Türeme (söz), eklemeli (söz)
Formation	Türüm
(Teşkil, teşekkül)	
Flexion (tasrifîlik, teksirîlik)	Bükülgenlik; bükülme
Flexionnel (le)	Bükülgen
(tasrifî)	
Agglutination (iltisakîlik)	Ulaşkanlık; ulanma
Agglutinant (e)	Ulaşkan
(iltisakî)	
Les cas (ahval)	Tüştüler
Nominatif (mücerret)	Adlamlık
Génitif (muzafün ileyh)	Bağlamlık

Accusatif (mefulün bih)
Datif (mefulün ileyh)
Locatif (mefulün fih)
Ablatif (mefulün minh)
Instrumental
Vocatif (münada)
Le nombre (kemiyet)
Müfret
Cemi
Le genre (cinsiyet)
Masculin (müzekker)
Feminin (müennes)
Neutre (bitaraf)
Müspet
Sübut
Menfi
Nefy, selp (b)
Kelime
Groupe de mots (terkip)
Locution
Mürekkep
İzafet terkibi, izafi terkip
Tavsifi terkip
Tadadi terkip
Cümle (proposition)
Cümle (phrase)
Süjet (müsnedünileyh)
Objet
Subjectif (enfusi)
Objectif (âfaki)
Fail
İsmifail
Meful
İsmimeful
Complétant
Complète
Complément (mütemmim)
Prédicat, }
Attribut }
Verbe (fiil)

Belirtimlik
Virimlik
Orunlamlık
Kopumluk
Kaygıtlık
Haykırımlık
Sayı
Tekil
Çoğul
Cüsün
Eril
Tişil
Ahta
İrgili
İrgi
Çelgili
Çelgi
Söz
Söz takımı
Koşum
Birleşik
Bağlam takımı
San takımı
Sayı takımı
Topsöz
Tümsöz
İye
Nerse
İyelik
Nerselik
Kılan
Kılan ad
Kılınan
Kılınan ad
Bütünleyen
Bütünlenen
Bütürmeç
Sav
Kılın - sav

f **Attributif**

Zaman
Mazi
Mazii (şuhudî)
Mazii (naklî)
Muzarî
Hal
İstikbal
İktidarî
Tacilî
Sayrurî
İmtidadî
Mukarebe
Voix (fiillerde: Bina)
Actif (malûm)
Passif (meçhul)
Transitif (müteaddi)
Gausatif, factif
İntransitif (lâzım)
Réfléchi (mütavaat)
Müşareket
Tâyin (Détermination)
Muayyen
Gayrimuayyen
Mots variables
Mots invariables
Mode (siyga)
Aspect
İhbariye (siygası)
Hikâye »
Rivayet »
Şartiye »
Temenni » }
İltizamiye » }
Emriye »
İnfinitif (mastar)

Savlık
Zaman; öylek, adar
Geçmiş; ötkün
Çın geçmiş; ötkün
Salımlı geçmiş; ötkün
Belirsiz
Emti
Gelecek
Erklik G.
İvlik
Oluşlu
Ulamlı
Yazıklı
Yapı
Kılğan
Kılınğan
Aşarca
Ettirgen
Aşmazca
Yanlanışlı
Karşılıklı (ortaklama)
Belirtme, belirtim
Belirli, belli
Belirsiz
Değişir sözler
Değişmez sözler
Keper
Görük
Bildirme (lik) K.
Anlatma (lık) K.
Ötkünme (lik) K.
Oranlama (lık) K.
Dileme (lik) K.
Buyurma (lık) K.
Sonsuz

RİYAZÎ İSTİLAHLAR

Hesap, Hendese, Cebir, Müsellesat ıstılahları

Lûğat - İstılah kolunun Rıyazî Bilgiler Bölüğü, Hesap, Hendese, Cebir ve Müsellesat ıstılahlarından mektep dersleri için en gerekli olan 566 ıstılahın karşılıklarını tesbit ederek Kolbaşılığa vermiştir. Henüz teklif mahiyetinde olmakla beraber bu listeleri aşağıda basıyoruz:

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Adet	Sayı	Nombre
Adat	Saygılar	Nombres
Adedî	Saygıca	Numérique
Adedi aslî	Böleksiz sayı	Nombre premier
Adedî kıymet	Sayı değeri	Valeur numérique
Adedi tam	Bütün sayı	Nombre Entier
Adedi silsile	Sayı ulamı	Progression arithmétique
Akis	Çevrim	Inversion
Ahadı uluf	Binler	Les unités des milles
Akis aleti	Çevirge	Inverseur
Akis kuvveti	Çevrim gücü	Puissance d'inversion
Aksi	Tersi	Contraire
Aksi işaret	Tersim	Signe contraire
Alet	Avdan, aygıt	Instrument
Amali erbaa	Dört yapım (işlem)	Les quatre opérations
Amelî hesap	(İşlem) işlek sayış	Arithmétique pratique
Ameliyat	Yapım	Opération
Asgar	Küçürek	Plus petit que
Asgarî	Enküçük	Minimum
Asam	Kökimli	Irrationnel
Asam gayri müsavatlar	Kökimli eşitsizler	Inégalités irrationnelles
Asam muadeleler	Kökimli denklemler	Equations irrationnelles
Aşarat	Onlar	Dizaines
Aşarati uluf	Onbinler	Les dizaines des milles

f *Attributif*

Zaman
Mazi
Mazii (şuhudî)
Mazii (naklî)
Muzarî
Hal
İstikbal
İktidarî
Tacilî
Sayrurî
İmtidadî
Mukarebe
Voix (fiillerde: Bina)
Actif (malûm)
Passif (meçhul)
Transitif (müteaddi)
Gausatif, factif
İntransitif (lâzım)
Réfléchi (mütavaat)
Müşareket
Tâyin (Détermination)
Muayyen
Gayrimuayyen
Mots variables
Mots invariables
Mode (siyga)
Aspect
İhbariye (siygası)
Hikâye »
Rivayet »
Şartiyeye »
Temenni »
İltizamiye » }
Emriye »
İnfinitif (mastar)

Savlık
Zaman; öylek, adar
Geçmiş; ötkün
Çın geçmiş; ötkün
Salımlı geçmiş; ötkün
Belirsiz
Emti
Gelecek
Erklik G.
İvlik
Oluşlu
Ulamlı
Yazıklı
Yapı
Kılğan
Kılıngan
Aşarca
Ettirgen
Aşmazca
Yanlanışlı
Karşılıklı (ortaklama)
Belirtme, belirtim
Belirli, belli
Belirsiz
Değişir sözler
Değişmez sözler
Keper
Görük
Bildirme (lik) K.
Anlatma (lık) K.
Ötkünme (lik) K.
Oranlama (lık) K.
Dileme (lik) K.
Buyurma (lık) K.
Sonsuz

RİYAZÎ İSTİLAHLAR

Hesap, Hendese, Cebir, Müsellesat ıstılahları

Lûğat - İstilah kolunun Riyazî Bilgiler Bölüğü, Hesap, Hendese, Cebir ve Müsellesat ıstılahlarından mektep dersleri için en gerekli olan 566 ıstılahın karşılıklarını tesbit ederek Kolbaşılığa vermiştir. Henüz teklif mahiyetinde olmakla beraber bu listeleri aşağıda basıyoruz:

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Adet	Sayı	Nombre
Adat	Saygılar	Nombres
Adedî	Saygıca	Numérique
Adedi aslî	Böleksiz sayı	Nombre premier
Adedî kıymet	Sayı değeri	Valeur numérique
Adedi tam	Bütün sayı	Nombre Entier
Adedi silsile	Sayı ulamı	Progression arithmétique
Akis	Çevrim	Inversion
Ahadı uluf	Binler	Les unités des milles
Akis aleti	Çevirge	Inverseur
Akis kuvveti	Çevrim gücü	Puissance d'inversion
Aksi	Tersi	Contraire
Aksi işaret	Tersim	Signe contraire
Alet	Avdan, aygıt	Instrument
Amali erbaa	Dört yapım (işlem)	Les quatres opérations
Amelî hesap	(İşlem) işlek sayış	Arithmétique pratique
Ameliyat	Yapım	Opération
Asgar	Küçürek	Plus petit que
Asgarî	Enküçük	Minimum
Asam	Kökimli	Irrationnel
Asam gayri müsavatlar	Kökimli eşitsizler	Inégalités irrationnelles
Asam muadeleler	Kökimli denklemler	Equations irrationnelles
Aşarat	Onlar	Dizaines
Aşaratı uluf	Onbinler	Les dizaines des milles

Osmanlıca

Türkçe

Fransızca

Aşari adet
Aşari kesir
Ayniyat
Azam
Azamî
Azamî gaye
Azamî namütenahi

Ondalı sayı
Ondalı sınık
Kendeşlik
Daha büyük
En büyük
En büyük erek
Sonsuz büyük

Nombre décimal
Faction décimale
Identié
Plus grand que
Maximum
Limite supérieure
Infiniment grand

B.

Baki
Basitleştirme
Basit selâse kaidesi
Basit vahitler
Müşabih hadler
Bilmukabele
Binnetice
Bir adedin kuvveti
Bir hadli
Bir hadlilerin hasılı
zarbı
Birler
Birinciderece
Birinci taraf
Bir sabite
Birinci rubu muhit
Büyük kerre
Büyüklik mertebesi
Büyük mihver
Canibî
Cebir
Cebrî
Cebir adetlerinin
hesabı
Cebrî cezir murabba
Cebrî tabi
Cebir işaretleri
Cebrî ifade

Artık
Yalınlama
Bir üçlü yapım
İlk sayılar
Benzer bölümler
Karşılıklı
Çıkacında
Bir sayının gücü
Bir bölümlü
Bir bölümlülerin katlantısı
Birler
Birinciden
Sol
Değişmez
Birinci dörtte bir çevre
Büyük tırnak
Büyüklik sırası
Büyük döngül
Yan
Cebir
Cebirce
Cebir sayılarının sayısı
Cebir değirmi kökü
Cebir uyarı
Cebir imi
Cebir anlatışı

Reste
Simplification
Régle de trois simples
Les unités simples
Termes semblables
Réciproquement
Par conséquent
Puissance
Monôme
Produit des monômes
Les unités
Premier degre
Le premier membre
Une constante
Le quadrant
Crochet
Ordre de grandeur
Gr. axe
Latéral
Algèbre
Algébrique
Calcul des nombres
Algébrique
Racine carrée algébrique
Fonction algébrique
Notations algébrique
Expression algébrique

Osmanlıca

Türkçe

Fransızca

Cebrî ameliyat	Cebir yapımı	Opération algébrique
Cemi	Toplama	Addition
Cemetmek	Toplamak	Additionner
Cephe müstakimi	Ön çizgisi	Frontale
Cephe müstevisi	Yamaç düzü	Plan de front
Cetvel	Çizlek	Règle
Ceyp	Sinüs (Büklüm)	Sinus
Cezir	Kök	Racine
Cezir işareti	Köküm	Radical
Cezri mikâp	Üç güç kökü	Racine cube
Cezri murabba	İkinci güçten kök	Racine carrée
Cezir murabba	Değirmi kökü	Racine carrée
Cezir murabba işareti	Değirmi kök imi	Radical carrée
Cümleler	Kömeler	Classes
Cihet	Yön	Sens
Cihetlenme	Yönelme	Orientation
Zu kesirüladla	Çokul (çoklum)	Polygone
Çok hadli	Çok bölümlü	Polynôme
Çok vecihli cisim	Çok yüzlü oylam	Polyèdre
Çok vecihli zaviye	Çok yüzlü bucak	Angle polyèdre
Dahilî	İçerlek	Interieur
Dahiline mersum	İçe çizilmiş	Inserit
Dahiline kabili tersim	İçe çizilebilir	Inscriptible
Dahili mütebadil	İçten dekşit	Alteme interne
Daire	Teker	Cercle
Dava	Sav	Théorème
Derece	Den	Degré
Derecelemek	Denlemek	Graduer
Deveranî satıh	Dönemli yüz	Surface de révolution
Devir	Dolam	Période
Devir siası	Dolam açıklığı	Amplitude de période
Devri tabi	Dolamlı uyar	Fonction périodique
Dılı	Kıyım	Côté
Dıl'ı kaim	Dik kıyım	Côté droit
Dördüncü rubu muhit	Dördüncü dörttebir çevre	4 e Quadrant
Dört vecihli	Dört yönlü	Tetraèdre
Düstur	Kuraç	Formule

E.

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Ebat	Süreç	Dimension
Egzersiz, temrin	Gezlem	Exercice
Ehram	Çatık	Pyramide
Ehramı nakıs	Kesik çatık	Trone de pyramide
Emsal	Katlak (katlam)	Coefficient
Esasî	Himi	Fondemental

F.

Faiz fiatı	Artımcık	Taux
Faiz	Artım	Intéret
Faraziye	Yorum	Hypothése
Fasıla	Ara, aralık, ayırık	Intervalle
Faslı müşterek	Ayrım	Intersection
Faslı müşterek, za- rbı müşterek	Ortak, katlam	Raison

G.

Gaye	Erek, varak	Limite
Gayri cebrî tabi	Üçlüm uyarı	Fonction transcendant
Gayri devri	Dolamsız parça	Partie irreguliére
Gayri kabili ihtisar kesir	Yalınlanmaz sınık	Fraction irreductible
Gayri kabili taksim	Bölüne bilmez	Jamais divisible
Gayri mahdut mus- takim	Sinirsiz doğru	Droite indéfinie
Gayri muayyen	Belirsiz	Indéterminé
Gayri müsavat	Eşitsizlik	Inégalité
Gönye	Diklengiç, gönü	Équerre
Grafik	Çizim	Graphique
Grafikî hal	Çizim çözümü	Résolution graphique
Hacım	Oylum	Volume
Had	Bölüm	Terme
Hadde	Kısık	Aigu
Hâl	Olum	Cas

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Hal	Çözüm	Solution
Halletmek	Çözmek	Résoudre
Halezon	Burgaç	Hélice
Halezonî	Burgaçsı	Hélicoïde
Halita	Karıştırma	Mélange - alliage
Haricî	Dışarlak	Exterieur
Hariç anilmerkeziyet	Ortaç dışarlığı	Excentricité
Harici kısım	Bölük, pay	Quotient
Harici mütebadil	Dıştan dekşit	Alteme externe
Haricine mersum	Dışa çizilmiş	Circonscrit
Hasılı tarh	Artık	Difference
Hasılı zarp	Katlantı	Produit
Hasılı zarbı cüz'i	Katlantı parçası	Produit partiel
Hasılızarp mazrupları	Katlantı katamları	Facteurs
Hassa	Özegen	Propriété
Hat	Çizgi	Ligne
Hatayı mutlak	Salık yanlışlık	Erreur absolue
Hayatı izafi	Bağlı yanlışlık	Erreur relative
Hattî	Çizgili	Linéaire
Hattı müvecceh	Yöntük çizgi	Droitedirigee
Hattı rasim	Düşerge	Ligne de rappel
Hattı zemin	Yer çizgisi	Ligne de terre
Hendese	Endeze, ölçün	Géométrie
Hendeseî silsile	(ölçün)Endeze zencirlemesi	Progression
Hendesei tersimiye	Çizimli ölçün	G. descriptive
Hendeseimurakkama	Sayaçlı endeze (ölçün)	G, côtée
Hesap	Sayış	Calcul
Hesap etmek	Sayışmak	Calculer
Hesap davası	Sayış savı	Théorème arithmétique
Hesabî ameliyat	Sayış yapımı	Opération arithmétique
Hesabî cezir mu-rabba	Sayış değirmi kökü	Racine earrée arithmé-tique
Heyeti muadelât	Denklemeler takımı	Systèmes d'équations
Hülâsa	Öz	Résumé
Hususî	Özlük	Particulier

İ.

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
İfade	İmlek	Enoncé
İfade	anlatış	Expression
İhtar	Andırma	Remarque
İhtar etmek	Andırmak	Remarquer
İhtisar etmek	Yalınlamak	Simplifier
İhtisar	Yalınlama	Réduction
İhtisar etmek	Yalınlamak	Abréger
İhzarî dava	Ön sav	Lemme
İkame etmek	Dikmek	Élever
İki hadli	İki bölümlü	Binôme
İki murabbalı muadele	Çift iki güçlü denkleme	Equation bicarée
İki meçhullü muadele	İki belirsizli denkleme	Equation a deux incon- nues
İkinci derece muadelesi	İkinciden denkleme	Equation du second degré
İkinci rubu muhit	İkinci dördte bir çevre	2 e Quadrant
İkinci taraf	Sağ	Le second membre
İlâve etmek	Katmak	Ajouter
İmtisal zaviyesi	Örnekleme bucağı	Coefficient angulaire
İmtidat	Uzantı	prolongement
İnhitat	Enginlik	Inclinaison
İntikal	Kaydırım	Translation
İntihap	Seçi	Choix
İrae	Gösterme	Representation
İrtifa	Yükseklik	Hauteur
İrtisam	Düşüm	Projection
İrtisam ettirmek	Düşürmek	Projeter
İrtisam müstevisi	Çizim düzlüğü	Plân de projection
İsbat	Tanıklama	Demonstration
İsir	İz	Trace
İstikamet	Yönelti	Direction
İşaret	İm	Signe
İşaret, delâlet	Gösterim	Indication
İşaret, Remz	Angiç	Notation
İştikak	Türeme	Dérivation
İştikak ettirmek	Türetmek	Dériver

K.

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Kabili tatbik	Üzerlenebilir	Süperposable
Kabili taksim	Bölünebilir	Divizable
Kabiliyeti taksim	Bölünebilme	Divisibilité
Kâfi	Yeter	Suffisante
Kaide	Olgu	Règle
Kaide	Oturum, Yapım	Base
Kaim	Dik	Droit
Kaim irtisam	Dik düşerge	Projection Arthogonale
Kaim mihverler	Dik döngüller	Axes rectangulaires
Kaim vechili zaviye	Dik yüzlü bucak	Trièdère tri-rectangle
Refetmek	Üstlemek	Elever
Karip fazlalı harici kısmet	Yakın artıklı bölük	Quotient à une prés par exés
Karip noksanlı harici kısmet	Yakın eksikli bölük	Quotient à une prés par défaut
Kasım	Bölek	Diviseur
Kasım müşterek	Ortak bölek	Diviseur commun
Kasım müştereki azam	En büyük ortak bölek	Les plus grand commun diviseur
Kat'î hesaplar	Sayış kesimi	Calcul Définitifs
Katı	Kesgeç	Sécante
Kat'ı mükâfi	Yeter kesim	Parabole
Kat'ı nakıs	Yasalak	Ellipse
Kat'ı zait	Artık kesimi	Hayberbole
Kavis	Yay	Are
Kemiyet	Saylak	Quantité
Kerrat cetveli	Gezlik	Table de pythagore
Kerre	Geyme, tırnak	Paranthèse
Kesir	Sınık	Fraction
Kesrî adet	Sınıklı sayı	Nombre fractionnaire
Kesri cebrî	Cebir sınığı	Fraction algébrique
Kesri devrî	Dolamlı sınık	Fraction périodique
Kesri devrii basit	Yalın dolamlı sınık	Fraction périodique simple
Kesri devrii gayırı mahdut	Sonsuz dolamlı sınık	Fraction périodique illimitée

Osmanlıca	Türkçec	Fransızca
Kesri devrii muhtelit	Karışık dolamlı sınık	Fraction périodique mixte
Kesri ifade	Sınıklı anlatış	Expression fractionnair
Kesirlerin hesabı	Sınıkların sayısı	Calcul des fraction
Kesirlerin ihtisarı	Sınıkların yalınlaması	Simplifier les fraction
Keyfî	Herhangi bir (istenik)	Arbitraire
Keyfî kıymet	İstenik değer	Valeur arbitraire
Kıt'ı daire	Teker parçası	Segment
Kıtai daire	Teker dilimi	Secteur
Kıymet	Değer	Valeux
Kıymeti mutlaka	Salık değer	Valeur absolue
Kıymeti nisbiye	İlişikli değer	Valeur relative
Kıymetler heyeti cümlesi	Değer kümesi	Système de valeur
Kutup	Sonaç	Pôle
Kutbiyye	Sonuçluk	Pôlaire
Kutur	Cetik	Diagonale
Kuvvet	Güç	Puissance
Küçük mihver	Küçük döngül	P. axe
Küre	Topak, Topan	Sphere

L.

Lâalettayin	Herhangi	Arbitraire, quelconque
Lâzım	Gerek	Necessaire
Lâzime	Gereken	Corollaire
Logaritma	Logaritme	Logarithme

M.

Mahalli hendesi	Endeze yeri, ölçün yeri	Lieu géométrique
Mahreç	Bölgü	Dénominateur
Mahrek	İzlek, teprenge	
Mahrut	Höyük	cône
Mabrutiye	Höyük kesimi	Cônique
Mahrutu nakıs	Kesik höyük	Trone de cône
Mail	Eyik	Oblique
Main	Samsa	Lesange
Makta	Kesim	Section
Maksum	Bölünen	Dividente
Maksumualeyh	Bölen	Diviseur

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Makûs	Ters	Inverse
Makûs, akis	Ters	Contraire
Makûsen mütenasip miktarlar	Ters oranlı kaçlık	Grandeur inversement proportionnelles
Makûs mesele	Ters sorgaç	Probleme inverses
Makûs tabiler	Ters uyarlar	Fonctions inverse
Malî hesap		Arithmétique financière
Malûm	Bilinen	Connu
Matruh	Eksilten	Soustratif
Matruhunminh	Eksilen	Additif
Mazrup	Katlam	Facteur
Mazrup	(Katlam) katlayan	Multiplicante
Mazrubufih	Katlanın	Multiplicande
Mazrubata tefrik	Katlamlara ayırma	La mise en facteur
Mazrubatı kesire hasılı zarbı	Çok katlan katlantısı	Produit de plusieurs facteurs
Mebde	Başlangıç	Origine
Mepsut	Düzgün	Direct
Meçhulü mütevassıt	Bilinmiyen yardımcı	Inconnue auxiliaire
Mecmu	Toplantı (tutar)	Somme
Mepsuten mütenasip miktarlar	Düzgün oranlı kaçlık	Grandeur directement proportionnelles
Meçhul	Bilinmiyen	Inconnu
Mecmuu cebri	Cebir tutarı	Somme algébrique
Menfi adet	Ardak sayı	Nombre négatif
Menfi cihet	Ardak yön	Sens négatif
Menfi kavis	Ardak yay	Arc négatif
Menfi üs	Ardak üst	Exposant négatif
Menşur	Kaplam	Prisme
Merkez	Ortaç	Centre
Merkezî zaviye	Ortaç bucağı	Angle au centre
Mertebe	Sıra	Ordre
Mesafe	Çakrım, süreç	Distance
Mesele	Sorgaç	Problème
Mevkii amut	Dikleme yeri	Pied
Mevzua	Konum	Postulatum
Meyil	Eyiklik	Ponte
Meyli azam hattı	En büyük eyiklik çizgisi	Ligne de la plus grande ponte

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Miat	Yüzer	Centaines
Miatı uluf	Yüzbinler	Les centaines desmilles
Mihrak	Ocak	Foyer
Mihver	Döngül	Axe
Mihveri cezri	Kök döngülü	Axe radical
Mihveri müvecceh	Yöntük döngül	Axe orienté
Mikâp	Üçgüç	Cube
Mıktar	Kaçlık	Grandeur
Mıktarı cebri	Cebir kaçlığı	Mesure alegébrique
Mikyas	Ölçü, çap	Medule
Mikyas	Ölçü	Échelle
Mikyası meyil	Eyiklik ölçümü	Échelle de ponte
Mikyası küreviyet	Topan ölçüleri	Spherometre
Minkale	Taşımaç	Rapporteur
Mıntakai küre	Topan kuşağı	Zone
Misil	Kat	Multiple
Misal	Örnek	Exemple
Misli müşterek	Ortak kat	Commun multiple
Misli müşterek asgar	En küçük ortak kat	Le plus petit multiple
Mizan	Denek	Preuve
Muadele	Denkleme	Equation
Muadil	Denk	Equivalent
Muaddil	Denkleç	Paramètre
Muadil sistem, heyet	Denk denklemler	Système équivalent
Muadil muadeleler	Denk denklemler	Equations équivalentes
Muayyen	Belli	Détermination
Mubadele etmek	Değişmek	Permuter
Mudalla	Çoklum, çokul	Polygone
Muhaddep	Bügrüm	Cenvexe
Muhalif	Tersyönlü	Opposé
Muhammeş	Beşlüm (Beşül)	Pentagone
Muhasebe	Sayışma	
Muhassala	Özgüç	Résultant
Muhavvele	Çevrik	Transformé
Muhit	Çevre	Périmètre
Muhiti daire	Teker çevresi	Çirconférence
Muhitî zaviye	Çevre bucağı	Angle inscrit
Muhtelif	Başka başka (türlü)	Divers
Mukabil	Karşılık	Reciprouque

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Mukabiliyet	Karşı olmak	Reciprocité
Mukaddem	Birinci	Antécédent
Mukayese	Oranlama	Comparaison
Mukayes müstevisi	Oranlama düzü	Plân de Comparaison
Muntabık	Üzerik	Confondu
Muntak	Kökimsiz	Rationnel
Muntak ifade	Kökimsiz anlatış	Expression rationnelle
Muntazam	Düzgün	Régulier
Muntazam mudallalar	Düzgün çoklular	Poligenes réguliers
Murabba	Değirimi	Carré
Mustatil	Uzanık	Rectangle
Muteriza	(Geyme) tırnak	Paranthéze
Muvazî	Arasıl	Parallèle
Muzaaf cezir	Katlıkök	Racine double
Mücanip	Yanaşkın	Asymptote
Mücavir	Komşu	Adiacent
Mücessem hendese		Géométrie dans L'espace
Müddet	Özlek	Temps
Müellef fırka	Çift eşlenik	Division harmonique
Müellef huzme	Eşlenikler demeti	Faisceau harmonique
Mümarese (temrim)	Gezlem, alıştırma	Exercice
Mümas	Sürüngeç	Tangente
Mümasıl	Benzeşik	Homotétique
Mümaselet	Benzeşiklik, bendeşiklik	Homotétie
Mümkün	Olagan	Possible,
Mümkün olan tarz	Çıkar yol	Manière possible
Münakaşa	İnceleme	Discussion
Münasebet	Bağlantı	Relation
Münferice	Açık	Abtus
Münhanî	Egrim	Courbe
Münharif	Dörtlüm	Quadrilatère
Münkesir	Kırık	Brisée
Münteha	Sen	Extrémité
Müntehî olmak	Sonlanmak	Aboutir
Mürekkep selase ka- idesi	Çok üçlü yapım	Règle de trois composée
Mürtesem	Düşürüm	Prejoction
Müsavat	Eşit	Egalité
Müsavi	Eş	Egal

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Müsbet	Artam	Positif
Müsbet adet	Artam sayı	Nombre positif
Müsbet cihet	Artam yön	Sens positif
Müsbet kavis	Artam yay	Arc positif
Müseddes	Altul	Hexagene
Müselles	Üçlüm	Triangle
Müselles kaimüzaviye	Dik bucaklı üçlüm	Tr. restangle
Müsellesat dairesi	Üçlümler tekeri	Cereletrigonométrie
Müsellesat kavsi	Üçlümler yayı	Arc trigonométrique
Müselles mütesavi-yüladla	Kıyıları bir üçlüm	Tr. Equilatéral
Müselles Mütesavi-yüssakayn	İki kıyımı bir üçlüm	Tr. Isoéle
Müstakim	Doğru	Droite
Müstakim kıtası	Doğru parçası	Segment de droite
Müstevî hendese	Düzlük ölçünü	Géométrie plane
Müstevii mütevecceb	Yöntük, düz	Plan orienté
Müsteviyeyn zaviyesi	Yüzlü bucağı	Angle diédre
Müşabih	Benzer	Semblable
Müşabehet	Benzerlik	Similitude
Müşabih bir hadli	Benzer bir bölümlü	Menâme semblable
Müşabih hadlerin ihtisarı	Benzer bölümlerin yalınlanması	Réduction des termes semblables
Müşabih olarak	Benzeyerek	Semblablement
Müşir	Göstergeç	Indice
Müştak	Türek	Dérivée
Müşterek	Ortak	Commun
Müşterek cezir	Ortak kök	Racine commune
Müşterek kıymet	Ortak değer	Valeur commune
Mütabık	Uygun	Identique
Müteakip	Ardarda	Successif
Mütearife	Bilirik	Axiome
Mütebadil	Değşit	Alteme
Mütebait	Uzaklaşan	Divergent
Mütebayin adetler	Ortak böleksiz sayılar	Premier entre eux
Mütecanis çok hadli	Söydaş, çok bölümlü	Polynôme homogéne
Mütecanisiyet	Söydaşlılık	Homogénéité
Müteharrik	Teprenen	Mobile
Mütehavvil	Değişken	Variable

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Mütekabil	Karşılıklı	Réciproque
Mütekabil muadele	Karşılıklı denkleme	Eqation réciproque
Mütekarip	Yaklaşan	Convorgent
Mütekati	Kesişen	Concourant
Mütemmim	Bütünleyen	Supplementaire
Mütemmim kavisler	Tümleyen yaylar	Arcs Supplémentaires
Mütenakıs	Eksimli	Décreissante
Mütenakıs adedî sil- sile	Eksilen sayı ulamı	Progression arithmétique décreissante
Mütenasip	Oranlı	Proportionnel
Mütenavip	Keşikleme	Alternatif
Mütenazır tabi	Bakışık uyar	Fonction symetrique
Mütenakıs tabiler	Eksilen uyarlar	Fonctions decreissante
Mütenazır	Bakışkan	Symétrique
Mütesaviyül kıyme	Degerleri denk	Equipollonts
Mütevafık	Yöndeş	Correspondant
Mütevasıt	Ortalak	Mediane
Mütevaziyüladla	Arasıl kıyılı	Parallelogramme
Mütevaziyül müsta- tilat	Arasıl uzanıklı	Par. rectangle
Mütevaziyüssutuh	Arasıl yüzlü	Parallélépidéde
Mütezayit	Artımlı	Croissante
Mütezayit adedî sil- sile	Artan sayı ulamı	Progression arithmétique croissante
Mütezayit tabiler	Artan uyarlar	Fonctions croissantes
Müttehi dülva kit gayri müsavatlar	Çağdaş eşitsizler	Inégalités simultanées
Müvecceh	Yöntük	Dirigé
Müvecceh kavis	Yöntük yay	Aro dirigé
Müveccih	Yönelten	Directeur, drectrice
Müvellid	Varlayan	Génératrice
Müzdeviç	Eşlenik	Coniugué

N.

Nakıs	Çıkma	Moins
Namütenahi	Sonsuz	Infinie
Namütenahi cezir	Sonsuz kök	Racine infinie
Nasıf	Yarşı	Bissectrice

Osmanlıca	Türkçe	Franstızca
Nazarî hesap	İnanlı sayış	Arithmétique théorique
Nazım	Dayanık	Normale
Necmi	Yıldızlı	Etoilé
Netice	Çıkaç	Conclusion
Nisbet	Orgu	Rapport
Nisbeti müsellesatiye	Üçlümler	Rapports trigonométriques
Nısif kutur	Çetik yarısı	Rayon
Nısif kuturu şuaî	Fırlak yarım çetiki	Rayon vecteur
Nısif mecmu	Tutar yarısı	Demi somme
Nısif mustakim	Doğru yarısı	Demi - Droite
Nokta	Benek	Point

O.

Omegrafik		Homografique
Omegrafik tabirler		Les fonctions homographiques

P.

Prensip, düstur, kaide	Gidim	Principe
Pergel	Çaplangıç	Compas
Profil müstakimi	Yamaç çizgisi	Droite de profil

R.

Rabi mütenasip	Dördüncü oranlı	Qautrième proportionnelle
Rakam	Sayaç	Chiffre
Rakım	Yücelti	Côte
Reis	Baş	Sommet
Resen mukabil	Baştan karşılıklı	Oppose par le sommet
Resmetmek	Çizmek	Mener
Ric'i münasebet	Çevirmek	Relation recurrente

S.

Sabit	Değişmez	Fixe
-------	----------	------

Osmanlıca

Türkçe

Fransızca

Sabit tabirler

Değişmez uyarlar

Fonctions constantes

Saha

Alan

Aire

Satıh

Yüz

Surface

Sermaye

Enek

Capital

Sıfır

Hiç

Zéro

Sıfır

Boş

Nul

Sıfır üs

Boş üst

Exposant nul

Sıfır yapmak

Hiçlemek

Annuler

Sinüs münhanisi

Sinüs egrimi

Sinusoïde

Sıra

Sıra

Rang

Sual

Sorgu

Question

Suret

Algı

Numérateur

Ş.

Şakulî

Dikeç

Vertical

Şakulî mütesaviye
amut müstevi

Düz dikçe, dikleme düz

Plan de bout

Şart

Koşgu

Condition

Şekil

Biçim

Figure

Şeklini değiştirmek

Biçimini değiştirmek

Déformer

Şibih münharif

Yumukça

Trapeze

Şua

Fırlak, cuğ

Vecteur

U.

Uçdaki hadler

Uçdaki bölümler

Termes extrêmes

Ufkî

Duru

Horizontale

Umumî

Kamu

Général

Umumiyet, umumîlik

Kamuluk

Généralité

Us

Ust

Exposant

Usul

Yol

Méthode

Ü.

Üç hatli

Üç bölümlü

Trinôme

Üç vecihli zaviye

Üç yüzlü bucak

Angle triédre

Üçüncü rubu muhit

Üçüncü dörtte bir çevre

3e Quadrant

Üstüvane

Yuvak

Cylindre

T.

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Tabi	Uyar	Fonction
Tabiler	Uyarlar	Fonctions
Tabilerin tahavvülleri	Uyarların değişmesi	Variations des fonctions
Tabi aslı	Öz uyar	Fonction primitive
Tabii hattı	Çizgili uyar	Fonction lineaire
Tabiin tabii	Uyarın uyarı	Fonction de fonction
Tablo	Tablo	Tableau
Tadat	Sayma	Numération parlée
Tadil	Denkleştirme	
Tahavvülât	Değişiklik	Variation
Tahkik etmek	Gerçeklemek	Vérifier
Tahtı mümas	Sürüngeç altı	Sous - tanent
Tahtı nazım	Dayanık altı	Sous - normale
Tahvil	Değiştirme, çevirim	Transformation
Takke	Tepelik	Galette
Takribi kıymet	Yaklaşık değer	Valeur apprechée
Taksim	Bölme	Division
Taksimi mütenasip	Oranlı bölme	Partages poroportionelles
Tali	ikinci	Conséquent
Tam adetler	Tümsayılar	Nombres entiers
Tam ifade	Sınıksız anlatış	Expression
Tamim	Yayma	Cénéralisation
Tam murabba	Bütün değirmi	Carré parfait
Taraf	Yan	Membre
Tarafeyn	Yanlar	Extrêmes
Tarafı evvel	Sol	Premier membre
Tarafı sani	Sağ	Secont membre
Tarh	Çıkarma (eksiltme)	Soustraction
Tarif	Tanıtıkı	Defintion
Tebaut	Uzaklaşma	Divergence
Tebeddülü mevzi	Yerdeğişimi	Déplacement
Tefazul	Çıkım	Différence
Tefrik	Ayırma	Décompositon
Tek; bir	Tek. bir	Unique
Tekarüp	Yaklaşma	Convergence
Tek derece	Tekden	Defré impair

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Vahit vahidi kıyasî	Ölçü	Unité
Vasateyn	İki orta	Moyens
Vasatı adedi	Ortalama	
Vasatı mütenasip	Orta oranlı	Moyenne proportionnelle
Vasletmek	Ulaştırmak	loindre
Vecih	Yüz	La face
Veter	Kiriş	Corde
Veteri kaime	Dikleme kirişi	Hypotènuse

Y.

Yardımcı hesaplar	Yardımcı sayıslar	Calcul Auxiliaires
Yüksek kıymet	Yüksek değer	Valeur supérieure

Z.

Zait	Katma	P us
Zarp	Katlama	Multiplication
Zaviye	Bucak	Angle
Zaviyei müsellesatiye	Üçlümler bucağı	Angle trigonométrique
Zaviyei müsteviye	Düz bucak	Angle plan

NEBATAT İSTİLAHLARI

HAYAT İLİMLERİ BÖLÜĞÜ NEBATAT İÇİN 159 İSTİLAH TESBİT ETMİŞTİR.

Nebatat istilahları kadrosunda bugün ders kitaplarında kullanılan istihlara da yer verilmiştir. Bilhassa orta mektep ve liselere ait istihlardan 159 adedine bölükçe teklif edilen karşılıklar şunlardır:

Fransızcası	Şimdiki ders kitaplarında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Aleurone	Alöron	Alöron	Alöron
Tissu d'assimilation	Assimilasyon nesci	Nesci temessüli	Özleştirme dokusu
Sous-Epidermi	Alt beşere	Tahtı edimmei dahiliye	Alt deri
Feuille palmée	Avuçvari damarlı yaprak = keffi damarlı yaprak	Varakı keffi, usbui	Eldamarlı yaprak
Assimilation	Asimilasyon	Temsil, temessül	Asimilasyon (özleştirmek)
Equisetinée	At kuyrukları, Equisetinae	Hayliye	At kuyrukları
Endoderme	Andoderm	Edimmei dahiliye	İçderi
Tournesol	Ayçiçeği, Helianthus annuus		Ayçiçeği = güne bakan, gün aşığı
Atmosphér	Atmosfer	Havayı nesimi	Atmosfer
Azotobacter	Azot toplayıcı bakteriler	Azot bakterler	Azot bakterileri
Embryon	Ambriyo=rüşeym kesesi	Kesei rüşeymiye	Cüçük kesesi
Antipote	Antipot	Mütakabilü kadem	Antipot
Aristolochie Clématite	Aristolochia Clamatis = Zeravent	Zeravent	Zravent=Loğsa otu
Arum macule	Arum maculatum =, yılan yastığı	Yılan yastığı	Yılan yastığı

Fransızcası **Şimdiki ders kitap** **Eskiden kullanılan** **Bulunan karşılığı**
larında **Osmanlıcası**

Alchémille	Alşemilla=civan perçemi	Keffüleset	Aslan pençesi
Angiospermes	Anjiosper = mesturetül- büzür	(Mesturetülbüzür) Kapalı tohumlu	Kapalı tohumlular
	Anteridium hücresi	Kesei haşefiye = Ka- lak keseciği	Kalak keseciği
Archégon	Arkegonium	Dişicik kesesi = Uzvu tenis	Dişicik kesesi
Algue	Algae		Alg
Ascomycètes	Askomiçetes	Mahfaziyyülbüzür	Askuslu mantarlar
Apothéce	Apotesyum	Cihaz tenasülü şibiye	Türeme tablası
Biologie	Bioloji	Hayatiyat	Biologie
Structure	Bina	Bünye	Yapı
Bactérie	Bakteri		Bakteri
Chromatine	Boyalı iplik	Haytı mülevven	Boyalanır iplik
Monocotyle dones	Bir fukalı nebatlar	Vahidülfilka nebatat	Tek kotiledonlular
Vaisseau	Boru demetleri	Eviye	Borucuklar
Bractée	Brakte	Verakı zehre	Çiçek yaprağı
Croissance	Büyüme	Neşvü nema	Büyüme
Basidiomycètes	Basidiomycetes	Kaidiyyülbüzür	Bazitli mantarlar
Bryophytes	Bryophyta		Yosunlar
Baside	Bazidi		Bazidi
Cloison	Cidar, Hâciz	Hâciz, Cidar	Ara bölme
Epiderme	Cilt	Beşere	Üst deri
Bruyère			Süpürge otu, funda
Coscute	Coscuta		Boğan

Fransızcası	Şimdiki ders kitaplarında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Géotropisme	Jeotropismus	Mukarribüilelarz	Yere yönelme
Conjugatée	Conjugatae		Kavuşur alkalar
Chlorophycées	Chlorophyceas		Yeşil alkalar
Characées	Characeae		Su avizeleri
Ergot de seigle	Claviceps purpurea	Çavdar mahmuzu	Çavdar mahmuzu
Giamineés	Çayır otları	Necliye	Öz çimenler
Phanérogames	Çiçekli nebatlar	Zatülilkahı zahire	Çiçekli bitkiler
Pollen	Çiçek tozu = Polen	Gubari tali	Kalaktozu
Anthère	Çiçek tozu torbası	Kesei taliye	Kalakkesesi
Tube polenique	Çiçek tozu borusu = Enbubei taliye	Enbubei taliye	Kalaktozu borucuğu
Germination	Çimlenme	İntaş	Çimlenme
Cryptogames	Çiçeksiz nebatlar = Kriptogam	Zatülilkahı hafiye	Çiçeksiz bitkiler
Structur interne	Dahil bünye	Büneyi dahiliye	İçyapı
Nerf	Damar	Asap	Damar, sinir
Anatomie	Dahili yapılış = Anatomi	Teşrih	Anatomi
Diagramme	Diyagram	Diyagram	Çizelek
Diatomées	Diyatom aceae	Diytomeler	Silislialklar
Vaisscauxlingneux	Dairevi haşep boruları	Eviyei haşebiye	Odun borucukları
Energie	Enerji	Kudret	Enerji
Poirs absorbauts	Emici tüyler	Eş'arı mümissa	Emenkıllar
Exsoderme	Eksodermis	Gışayı harici	Dışderi
Androcée	Organe, erkek uzuvlar	Azayı tezkir	Erkeklikuzuvları
Membrane excine	Eksin gışası	Gışayı gubarı haricii tali	Kalak tozu dış zarı

Bulunan karşılığı

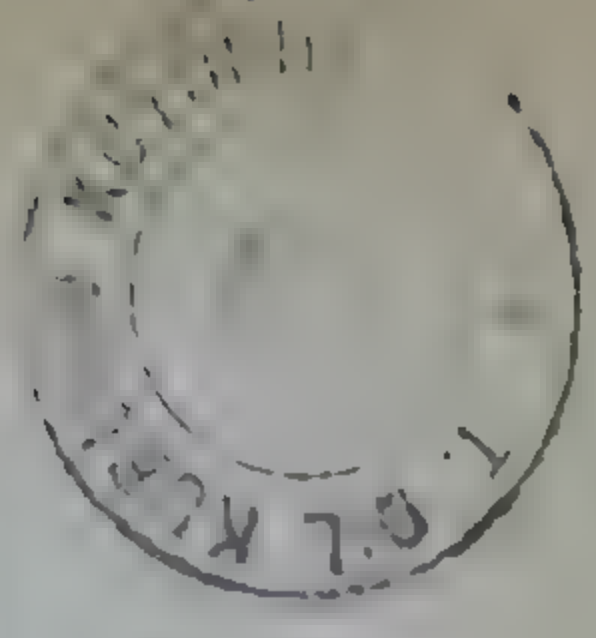
Eskiden kullanılan Osmanlıcası

Şimdiki ders kitaplarında

Fransızcası

Membrane intine	Entin gıçası	Gışayı gubarı dahili tati	Kalak tozu içzarı
Cils	Ehtap	Ehtap	Kirpikler
Eumycètes	Eumicetes	İlmi vazaiülaza	İplik mantarlar
Physiologie	Fisiologie	Habli sürrevi	Bedenişleme bilgisi
Funicule	Fünikülüs	Serhasiye	Göbek bağı
Filicinées	Filicinae	Futur	Eğreltiotları
Champignons	Fungi = mantar	Tagdiye, tagaddi	Mantarlar
Alimentation = Nutrition	Tagdiye, gıdalanma, te-gaddi	Tagdiye, tagaddi	Besleme, beslenme
Gaine	Gımt	Gamt	Kılıf, kın
Gymnospermes	Gymnosperme = tohum-ları açıkta bulunan ne-batlar	Uryetülbüzur	Çıplak tohumlular
Glande	Gudde, bez	Gudde	Bez
Loge (Ovaire)	Göz = Mesken	Mesken	Göz
Cellule	Hücre	Hücre	Hücre
Cytologie	Hücre ilmi	Mebhasülhuceyrat	Hücre bilgisi
Histologie	Nesiç ilmi	Mebhasülensaç	Doku bilgisi
Phenomènes biologiques	Hayati hadiseler	Hadisati hayatiye	Biyoloji?
Intercellulare	Hücreler arasındaki boşluk	Mesafei beynelhücreviye	Hücre arası
Suscellulaire	Hücre usarcsi	Usarei hücreviye	Hücre suyu
Lignification	Haşepleşme	Tahaşşüp	Odunlaşma
Lingnine	Haşebin = Lignin	Haşebin	Odun özü
Vaisseauxligneux	Haşep boruları	Eviyei haşebiye	Odun borucukları
Vaisseaux spirales	Helezon boruları	Eviyei helezoniye	Helezonlu borular

Fransızcası	Şimdiki ders kitap- larında	Esikden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı,
Herbacé	Haşişi	Haşişi	Otumsu, otusu
Vaisseaux libéro-ligneux	Hâşebi-kitabi boruları	Eviyei kitabiyei haşebiye	Kitap odun borucuğu
F. libéro-ligneux	Hâşebi-kitabi boruları	Huzemati kitabiyei haşebiye	Kitap odun demetçikleri
Paranchyme ligneux	Hâşep parankiması	Haşevi, haşebi	Odun parankima dolardoku
Osmos	Hulul=Osmos	Hulul	Geçme
Filet	Hayt	Hayt	Ercik teli
Heliotropisme	Helotropizmus	Teveccühülezziyaüşşems	Güneşe yönelme
Phototropisme	Phototropismus	Teveccühüzziya	Işığa yönelme
Lierre	Hedera heliz=dıvar sarmaşığı		Yer sarmaşığı
Dicotyledones	İki filkalı nebatlar	Zülfıkateyn	İki kotiledonlu
Stigmate	İstiğmat	istiğmat	Dişicik başı
Polinisation	ilstibar	İstibar	Tozlanma
Fecondation	İlkah	İlkah	Tutma; tohum tutma tutturma
Noyanu reproducteur	Jeneratik nebat	Nüvei müvellide	Üretken çekirdek
Chlorophil	Klorofil	Maddei hadra=Klorofil	Klorofil, yaprak yeşili
Chromosome	Kromozom	Kromosom	Kromosom
Racine	Kök	Cezir	Kök
Calcification	Kireçleşme	Tekellüs	Kireçleşme
Cutinisation	Kütinleşme		Kütinleşme
Coiffe=Calyptre	Klorofil taneleri	Hubeybatı klorofiliye	Yaprak yeşili taneleri
Calyptrogene	Kalensüve	Muhafazai cezir	Külahcık
	Kaliprojen=Kalensüve doğuran	Müvellidi kalensüve	Kavuk doğuran

Fransızcası**Şimdiki ders kitap-
larında****Eskiden kullanılan
Osmanlıcası****Bulunan karşılığı**

Collenchyme
Tubes cribles

Kollensim
Kalburlu borular = kırbalı
eviye

Kollenkima, pekdoku
Kalbur borucukları

Écorce

Kabuk = kışır

Kabuk

Faiscean cariblés

Kalburlu borular demeti = Hüzmei kitabiye

Hüzemati gırbaliye

Kalbur borucuklar demeti

Cambium
Calice

Kambium
Keis

Kambium, üretken
Çiçek kâsesi

Connectif
Carpelle

Konnektif
Karpel = Vüreyki sümeyri

Kalak bölmesi
Yemişik yaprak

Conceptacle

Konseptakula

Türeme dağarcığı

Lichens

Lichenes = Likenler

Likenler (Ortak bitkiler).

Morphologie

Morfoloji

Morfoloji

Myxomycètes

Mixomycetes

Sümüklü mantarlar

Microsom

Mikrozom

Mikrozom

Subérification

Mantarlaşma

Mantarlaşma

Plantes inférieures

Nebatati süfliye

Aşağı bitkiler

Metaphytes

Kesirühücre nebat

Metafit (Çok hücreli bitkiler).

Metazoaire

Metazoer

Kesirühücre hayvanat

Metazoer (Çok hücreli hayvanlar).

Meristeme

Meristem

Ensicei müşekkile

Büyütür doku

Merdivenli borular

Eviyei merdiveniye

Merdivenli borucuklar

Münakale boruları

Eviyei nâkile

Ulaştran borucuklar

Liège

Mantar tabakası

Mantar tabakası

Mousses

Musci = Kara yosunu

Yapracıklı yosunlar

Fransızcası	Şimdiki ders kitap- larında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Phellogéne	Mantar kambiumu=Phel- logen	Tabakai müvellidei feleniye	Mantar doğuran
Placenta	Meşime = Plasenta	Meşime	Döl çöregi
Micropyle	Mikropil	Sukeybei külliye	Yumurtaçık deliği
Feuille composée	Mürekkap yaprak	Varakı mürekkep	Toplu yaprak
Placentation centrale		Meşimiyeti merkeziye	Ortalama döl çöreklen- mesi
P. axile		Meşimiyeti canibiye	Kenarlama döl çöreklen- mesi
Mycelium	Micelium	Meşimiyeti Mihveri	Koltuklama döl çörek- lenmesi
Plante	Nebat	Miselium	Miselyom (Mantar ipliği)
Membrane nucléaire	Nevat gıçası	Gışai nevati	Bitki
Suc nucléaire	Nevat usaresi	Usarei nevatiye	Çekirdek zarı
Nucleole	Nüveyt = Nükleolüs	Nüveyt	Çekirdek suyu
Suc	Nusg	Nusug	Çekirdeçcik
Nodosités	Nodozite	Deren	Öz su
Nucelle	Nüsellüs	Rahik	Yumurcuk
Nectar	Nektar	Mephası tavsifi aza	Yumurtaçık özeği
O:ganographie	Organografi	Asabı vusta	Bal özü
Oosfère	Orta damar	Hmiletülbeyza	Uzuv yazımı
Moclle	Oosfer	Muh	O ta damar
	Öz		Oosfer (Yumurtaçık ta- şyan).
			Öz

Fransızcası	Şimdiki ders kitap- larında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Protophyt		Nebatı iptidaiye	İlkin bitkiler
Protozoer		Hayvanatı iptidaiye	İlkin hayvanlar
		Merkezi üstüvaneyi do- ğuran meristem	Ortadan büyütür kabuğu büyütür doku
Pericycle		Dairei muhitiye	Çevreterek
		Müvellidi kısır	(Kabuk büyütür doku)
Prasite		Tufeyli, tufeyl	Asalak
Feuille pennée		Varakı rişi	Tarak damarlı yaprak
Embrion		Rüşeym	Çücük
Suberin		Fülinin	Mantar özü
Tige		Sak	Sap, özdek
Chalaz		Şalaz = sürrei batına	İç göbek
Synergide		Hüceyratı muavine	Yardımcı hücreler
Symbiose		Hayatı müştereke	Dirimdaşlık, ortak yaşama

ASKERLİK İSTİLAHLARI

ASKERLİK BÖLÜĞÜ SEVK VE İDARE İSTİLAHLARI KARŞILIĞI OLARAK 725 KELİME TESBİT ETTİ.

Askerlik bölüğü şimdiye kadar sevk ve idare ıstilahlarının karşılıklarını aramış ve bunlara alttaki 725 kelimeyi teklif etmiştir.

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Acemi	Recrue	Torlak Toy
Açık arazi	Terrain découvert	Açık kır
Açık cenah	Aile découverte	Açık kanat
Açık deniz	Haute mer	Engin Açık deniz
Açık mevzi	Position découverte	Açık bulunak
Açık yan	Flanc découvert	Açık yan
Açılma	<i>Entfaltung</i>	Açılma
Ağırlık	Train	Ağırlık
Ağırlık arabası	Voiture de bagages	Ağırlık arabası
Ağırlık kumandanı	Commandant des trains	Ağırlık kumandanı
Ağır makineli tüfek	Mitrailleuse	Ağır makineli tüfek
Ağır silâh	Arme lourde	Ağır pusat
Ağır topçu	Artillerie lourde	Ağır topçu
Ağız alevi	Lueur	Ağız yalazı
Akın	Raid	Akın
Akıncı kolu	<i>Jagdkommando</i>	Akıncı kolu
Aksatmak	Paralyser	Aksatmak
Aktarma	Transbordement	Aktarma
Aktarma merkezi	Place de transbordement	Aktarma yeri
Alaca boyama	<i>Buntstrich</i>	Alaca boyama

[*] İtalik dizilen kelimeler Almancadır.

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Alârm işareti	Signal d'alarme	Davran işmarı
Alât ve edevat	Outils	Avadan
Alay	Régiment	Alay
Alev makinesi	Lance - flamme	Alav makinesi
Ambar	Magasin	Serpin
Amele kıt'ası	<i>Arbeitertruppe</i>	Irgat koşunu
Amir	Chef	Buyuran
Ana muhabere hattı	Axe de teransmission	Ana savlaşma kökü
Araba durağı	Point de stationnement des voitures	Araba durağı
Araba kolu	Colonne de voitures	Aaraba kolu
Araba hattı	Lingne de limite Limite	Ara sınırı
Aralık	Intervalle	Yan aralık
Arazi	Terrain	Kır
Arazi dalgası	Onde de terrain	Kır dalgası
Arazi kesimi	Coupure de terrain	Kır dilimi
Arazi keşfi	Réconnaissance du terrain	Kır araştırması
Arazi otomobili	Automobile à tous terrains	Kır otomobili
Arazi örtüsü	Couverture du terrain	Kır örtüsü
Araziye uymak	S'adapter au terrain	Kıra uymak
Arka arabası	Remorque	Art araba
Arka çantası	Havre-sac	Arka çantası
Arka teskeresi	Civière	Arka teskeresi
Artçı	Arrière-garde	Artçı
Aartçı artçısı	<i>Nachtrupp</i>	Artçı artçısı
Artçı büyük kısmı	Gros de l'arrière - garde	Artçı büyük bölümü
Artçı ucu	Pointe d'arrière - garde	Artçı ucu
Art hey'et	<i>Nachkommando</i>	Art dernek.
Asayiş	Paix Sécurité	Uz
Asayişsizlik	Le trouble	Tedirginlik
Asıl kol	Colonne principale	Ana kol
Asıl mevzi	Position principale	Öz tutunak
Asıl muharebe hattı	Ligne principale de combat	Baş, Öz, Direnek Baş vuruşak.
Asker	Soldat	Asker
Asker alma	Recrutement	Asker alma
Askerî istasyon	Station militaire	Asker demiryolu durağı
Askerî komisyon	Commission militaire	Demiryol asker komisyonu, Asker kurultusu

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Askerî mevki	Garnison	Garnizon
”	”	Asker urunu
Askerî nakliyat	Transports militaires	Asker taşıması
Askerî tavır	Attitude militaire	Asker duruşu
Askerî tren	Train militaire	Asker katarı
Askere alma zabıtı	Officier de recrutement	Askere alma
Askerlik	Service militaire	Askerlik
Askerlik çağı	<i>Dienstjahresalter</i>	Askerlik çağı
Askerlik dairesi	<i>Aushebungsbezirk</i>	Asker alma yüresi
Askerlik hizmeti	Service militaire	Askerlik
Askerlik şubesi	Bureau de recrutement	Askerlik derme eli
Ateş	Feu	Ateş
Ateş açmak	Ouvrir le feu	Ateş açmak
Ateş altına almak	Prendre sous le feu	Ateş altına almak
Ateş baskını	Tir de surprise	Ateş baskını
Ateş etmek	Faire feu	Ateş etmek
Ateş darbası	Rafale	Ateş sağanağı
Ateş hattı	Ligne de feu	Ateş çizisi
Ateş himayesi	Feu de protection	Ateş koruması
	Protection par le feu	
Ateş hazırlığı	Préparation d'attaque	Ateş anıklığı
	par le feu	
Ateş idresi	Conduite du feu	Ateşi kullanma
Ateş kuvveti	Puissance du feu	Ateş gücü
Ateşle yalamak	Raser par le feu	Ateşle yalamak
Ateşli silâh	Bouche à feu	Ateşli pusat
Ateş menzili	Portée	Ateş erimi
Ateş mevzii	Position de feu	Ateş bulunağı
Ateş muharebesi	Combat par le feu	Ateş vuruşkusu
Ateş plânı	Plan de feu	Ateş plânı
Ateş sahası	Zone de feu	Ateş yüresi
Ateş silindiri	Barrage roulant	Loğ ateşi
Ateşsiz silâhlar	Arme blanche	Ateşsiz pusatlar
Atış tanzimi	Réglage du tir	Amaç bulma atışı
Ateş teksifi	Concentration du feu	Ateş yığımı
Ateş tutmayan yer	Angle mort	Ateş tutmayan yer
Ateş yardımı	Soutien par le feu	Ateş desteği
Atış	Le tir? , feu	Atış

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Atış meydanı	Champ du tir	Atış alanı
Atış vazifesi	<i>Schiessaufgabe</i>	Atış yumuşu
Atlı keşif	Reconnaissance à cheval	Atlı araştırma
Atlı kıtaat	Troupes montées	Atlı koşumlar
Atlı muharebe	Combat à cheval	Atlı vuruşku
Avcı çukuru	Trau...	Avcı çukuru
Avcı hattı	Ligne de tirailleurs	Avcı zinciri
Avcı mangası	Equipe de voltigeurs	Avcı mangası
Ayak izi	Piste	Ayak izi
Bakaya	Retardataire	Artık
Balon	Ballon	Balon
Balon yükselme yeri	Point d'ascension	Balon
Baskı altında tutmak	Neutraliser	Baskı altında tutmak
Baş kaldırtmamak	"	"
Baskın	Surprise	Baskın
Baş çavuş	Sercent-Major	Baş çavuş
Baş çavuş muavini	<i>Vizefeldwebel</i>	Baş çavuş yamağı
Baş hakem	Chef Arbitre	Baş ayırgan
Baş kumandan	Commandant en Chef	Baş kumandan
Baş kumandanlık	Le haut commandement	Başbuğ Baş kumandanlık Başbuğulük
Baytar	Vétérinaire	Baytar
Binbaşı	Commandant	Binbaşı
Bindirilmiş kıt'a	Unité portée	Bindirilmiş koşum
Bindirme	Embarquement	Bindirme
Bindirme emniyeti	Sureté d'embarquement	Bindirme kollaması
Bindirme istasyonu	Station d'embarquement	Bindirme durağı
Bindirme kumandanı	Officier d'embarquement	Bindirme zabiti
Bindirme vasıtası	Moyens d'embarquement	Bindirme aracı
Bindirme ve indirme paleti	<i>Ein=u Ausladegürtel</i>	Bindirme ve indirme kartın askısı
Bindirme yeri	Point d'embarquement	Bindirme yeri
Bindirme yolları	Voies d'embarquement	Bindirme yolları
Binme	Embarquement	Binme
Birinci ferik	Général de division	Doğan alp
Birinci hat	Première ligne	Birinci çizi
Birinci tertip erzak	<i>Erste staffel des Verp-</i>	Birinci bölüm yiyecek

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
ağırlığı	<i>flegungstrosses</i> <i>Varpfle</i>	ağırlığı
"	"	Yiyecek ağırlığı birinci bölümü
Birlik	Unité	Birlik
Birlik katarı	Train d'unité	Birlik katarı
Birlikte çalışmak	Coopération	Birlikte çalışmak
Bisiklet	Bicyclette	Çift teker
Bisikletli	Cycliste	Tekerli
Boğazı açmak	Forcer une défilée	Geçidi zorlamak
Boğaz muharebesi	Combat autour des défilées	Geçit vuruşusu
Boş sefer	Voyage à vide	Boş gidiş
Boy çukuru	Tranchée	Boy çukuru
Boy siperi	Tranchée	Boy korunağı
Bozgun	La défaite	Bozgun
Bölük	La compagnie	Bölük
Büyükçe haller	Grandes circonstances (état)	Büyükçe bulunumlar
Büyük kısım	Groş	Büyük bölüm
Büyük sargı yeri	Poste de secours central	Büyük sargı yeri
Büyük sevki idare	La conduite des grandes unités	Büyü■ güdüm
Cadde kumandanı	Commandant de route	Yol kumandanı
Cadde manileri	Barricade	Yol engelleri
Cadde zırhlı otomobili	Auto-Mitrailleuse	Cebeli yol otomobili
Casus	Espion (Agent)	Çaşıt
Casusluk	Espionnage	Çaşıtlık
Cebri geçit hareketi	Passage forcée	Zorla geçiş
Cebri hücum	Attaque forcée	Zorlu atılma
Cebri keşif	Réconnaissance de vive force	Zorlu araştırma
Cebri yürüyüş	Marche forcée	Zorlu yürüyüş
Celp (Asker)	Enrôlement	Çağırma
Cenan	Aile	Kanat omuz
Cenah taarruzu	<i>Flügelangriff</i>	Kana'da saldırış

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Cenah taşmek	Débordement	Kanat taşmak
Cenahvari	<i>Flügelweise</i>	Yanyana
Cengaver	Guerrier	Savaşkan (savaşçı)
Cepane	Munition	Döğüşken (döğüşcü)
Cepane aktarma yeri	Place de transbordement de munitions	Cepane
Cepane arabası	Caisson a munitions	Cepane aktarma yeri
Cepane çap birliği	Lots de calibre	Cepane arabası
Cepane deposu	Dépot de munitions	Çap birliği
Cephane ikmali	Ravitaillemen en munitions	Cepane serpini
Cephane imalâthanesi	L'atelier de munitions	Cepane bütünlemesi
Cepane istihkakı	<i>Erste Munitionsausstattung</i>	Cepane kuralı
Cephane sarfiyatı	Consommation de munitions	Cehane payı
Cephane tevzini	Equilibrément des munitions	Cepane yakımı
Cepane treni	Train de munitions	Cepane denkleştirmesi
Cephe	Front	Cepane katarı
Cephe büyültme	<i>Aufmarsch</i>	Alın
Cephe büyütme	Mettre en ligne	Alın büyültme
Cephe genişliği	Extension du front	Alın büyütme
Cephe gerisi	Etendue du front	Alın genişliği
Cephe küçültme	Arrière du front	Alın gerisi
Cepheyi geri almak	<i>Abbrechen</i>	Alın küçültme
Cesaret	Retirer le front en arrière	Alını geri almak
Cetvel	Courage	Yüreklilik
Cetvel tahtası	Table, Tableau	Dizgi
Ciheti askeriye	Règle	Çizek
Cür'et	Autorité militaire	Ordu
Çabuk indirme	Audace	Pek gözlü
Çabuk telgraf	Débarquement rapide	Çabuk indirme
Çap birliği	Le telegraphe multiple	Çabuk tel yazısı
Çapul	Unité de calibre	Çap birliği
Çarh	Pillage	Çapul
Çarha	Conversion	Çark
	Escarmouche	Çarha

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Çarh mihveri	Pivot de conversion	Çark Dönemeği
Çarpışma	Collision Rencontre Choc	Çarpışma
Çatışma (tesadüf muharebesinde)	Rencontre	Karşılaşma
Çatışma (yürüyüşte)	Croisement	Çatışma
Cemberleme ateşi	<i>Feuerglocke</i>	Çemberleme ateşi
Çete	Bande	Çete
Çevirme	Mouvement tournant	Çevirme
Çevirmek	Tourner	Çevirmek
Çift tertip erzak	Double garniture	Çift pay yiyecek
Çıkarma	Débarquement	Karaya çıkarma (indirme)
Çıkarma yeri	Place de débarquement	Çıkarma yeri
Çökertme	Irruption	Girme Çökertme
Dağ harbi	La guerre de montagnes	Dağ savaşı
Dağ kıt'aları	Troupe de montagne	Dağ koşunları
Dağ muharebesi	Combat en montagne	Dağ uğraşı
Dağ piyade havanı	Mortier de montagne	Dağ yaya havanı
Dağ topçusu	Artillerie de montagne	Dağ topçusu
Dahili memleket	L'interieur du pays	İç il
Daire (Harbiye da-iresi)	Département	Çevrim, Dal, Kol
Dalğalı arazi	Terrain ondulè	Dalğalı kır
Darülharekât	Théâtre d'operation	İlğar eli
Darülharp	Théâtre de guerre	Savaş eli
Dayalı	Appuyé	Dayalı
Defütart	<i>Abwehr</i>	Püskürtme
Değiştirme	Relève	Değiştirme
Değiştirme mevzii	Position de rechange	Değiştirme bulunağı
Demirbaş	Réserve	Demirbaş
Demirbaş erzak	Vivres de réserve	Demirbaş yiyecek.
Demir baş yem	Ration de fourrage de réserve	Demirbaş yem
Demiryolu	Chemin de fer	Demiryolu
Demiryol askerî hat komiseri	Commissaire militaire	Demiryol ordu komiseri
Demiryol düğüm noktası	Noeud de cechemins de fer	Demiryol düğümü
Demiryol hat ku-mandanı	Commandant de réseau	Demiryol kumandanı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Demiryol ikmal hatları	<i>Eisenbahn = Nachschublinien</i>	Demiryol bütünleme yolları
Demiryol işletme heyeti	<i>Eisenbahn = Betriebskommandos</i>	Demiryol işletme derneği
Demiryol nakliyatı	Transport par chemin de fer	Demiryol taşıması
Demiryol sahrıncı	<i>Eisenbahn = Kesselwagen</i>	Demiryol sarnıcı
Demiryol sahrınç mekezi	Centre de ravtaillement en carburant sur voie ferrée	Demiryol sahrınç özeği
Demiryol şebekesi	Réseau des chemins de fer	Demiryol ağı
Demiryol yürüyüş kolu	<i>Eisenbahn-Marschkolonne</i>	Demiryol yürüyüş kolu
Denizaltı gemisi	Sous - Marin	Denizaltı gemist
Deniz harbi	Guerre navale	Deniz savaşı
Deniz nakliyat komiseri	<i>Seetransportoffizier</i>	Deniz taşıma komiseri
Deniz üssü	Base navale	Deniz dayanağı
Depo	Dépot	Serpin
Derinliğine bölünme	Echelonnement en profondeur	Derinliğine bölünme
Derinliğine kademelenme	Echelonnement en profondeur	Derinliğine bölünme
Derinliğine tertiplenme	<i>Tiefengliederung</i>	"
Desteklemek	Appuyer	Desteklemek
Devriye	Ronde	Kol
Devriye gezmek	<i>Ronde machen</i>	Kol gezmek.
Devriye hizmeti	Service de ronde	Kol işi
Devşirme Bölüğü	Compagnie de récupération du matériel	Devşirme bölüğü
Dikenli tel	Fil de fer barbelé	Dikenli tel
Dik mermi yollu top	Canon à tir plongeant	Dik yollu top
Diz çukuru	<i>Sshützenloch für Knien-de Schützen</i>	Diz çukuru
Dış karakol	<i>Aussere Wache</i>	Dış karakol
Dolanmak	Contourner	Dolanmak
Döğmek (top için)	Bombarder	Döğmek
Düşman	Ennemi	Düşman, yağı

**Kullanılan
karşılığı**

Fransızca

**Bulunan
karşılığı**

Düşük gölge	L'ombre tombant	Düşük gölge
Eczacı	Pharmacien	Emci
Eksantrik ric'at	Retraite excentrique	Aykırı çekilme
Emir	Ordre	Buyuruk
Emir alıcısı	<i>Befehlsempfänger</i>	Buyuruk alıcısı
Emir atlısı	Estafette	Buyuruk atlısı
Emirber	Ordonnance	Ulak
Emir dağıtmak	Distribution des ordres	Buyuruk dağıtmak
Emir ulaştırmak	Transmission des ordres	Buyuruk ulaştırmak
Emir vermek	Ordonner, Donner un Ordre	Buyurmak
Emir yeri	Poste de commandement (P. C.)	Buyurak, buyuruk yeri
Emniyet	Sûreté	Kollama
Emniyet hizmeti	Service de sûreté	Kollama işi
Emniyet kıt'ası	Elément de sûreté	Kollama koşunu
En ileri emniyet hattı	<i>Vorderste Sicherungslinie</i>	En ileri kollama zinciri
Erkân (tabur, alay, ilh)	Etat - Major	Dirmen
Erkân (rütbedeki)	Officiers généraux	Paşalar
Erzak ağırlığı	Train de vivres	Yiyecek ağırlığı
Esir	Prisonnier	Tutsak
Eşya	Bagage	Pırtı
Eşya ağırlığı	Bagage	Pırtı ağırlığı
Ferik	Général divisionnaire	Alp, Tuman
Fikri müdir	Idée directive	Güdücü düşünce
Filinta	Nousqueton	Filinta
Firari	Fuyard	Kaçak
Fırka	Division	Tuman
Fotoğraf keşfi	<i>Lichtbildaufnahme</i>	Foto araştırması
Galebe	Victoire	Yenme
Ganaim	Butin	Olça, vurgun
Garbı cenubî	Sud - Ouest	Lodos
Garbı şimali	Nord - Est	Karayel
Garnizon	Garnison	Garnizon
Garp	Ouest	Batı
Gaye	But	Ülkü
Gayrı askerî	Demilitarisé	Askersiz, askersizleştirilmiş
Gayrı muharip	Non-combattant	Savaşmayan

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Gaz	Gaz	Gaz
Gaza karşı korunma	Protection contre les gaz	Gaz korunması
Gaz alarmı	Alerte aux gaz	Gaz alarmı
Gaz atışı	Tir par obus à gaz	Gaz atışı
Gaz baskını	Tir de surprise à obus toxiques	Gaz baskını
Gaz bulutu	<i>Gazschwaden</i>	Gaz bulutu
Gaz cepanesi	Obus à gaz	Gaz cepanesi
Gaz fırlatması	Lancer des bombes à gaz	Gaz fırlatması
Gaz hazırlığı	Préparation à l'arete aux gaz	Gaz anıklığı
Gaz inzibati	<i>Gazdisziplin</i>	Gaz tutumu
Gaz keşfi	<i>Gazerkundung</i>	Gaz araştırması
Gazlama	Gazer	Gazlama
Gaz maniası	<i>Gazsperre</i>	Gaz engeli
Gaz maskesi	Masque à gaz	Gaz başlığı
Gaz mermisi	Projectile à gaz	Gaz atığı
Gaz müdafaası	<i>Gazabwehr</i>	Gaza karşı koma
Gaz taarruzu	Attaque par les gaz	Gaz saldırımı
Gaç temizlemesi	<i>Entgazung</i>	Gaz temizlemesi
Gece atışı	Tir de nuit	Gece atışı
Gece taarruzu	Attaque de nuit	Gece saldırımı
Gece yürüyüşü	Marche de nuit	Gece yürüyüşü
Geçiş vasıtası	Point de départ	Geçiş aracı
Geçit	Moyens de passage	Geçit
Geçit malzemesi	Passage d'un cors d'eau	Geçit yaralı
Geçit noktası	Materiel de passage	Geçit yeri
Geçit vesaiti	Point de passage	Geçit araçları
Geniş cephe	Moyens de passage	Geniş alın
Geniş cephe ile yürüyüş	Front large	Geniş alın ile yürüyüş
Geri	<i>Marsch in breiter Front</i>	Geri
Ceri atılma	Arrière	Geri atılma
"	Recul	Püskürtülme
Geri hizmet kıt'aları	"	Geri iş koşunları
Geri irtibatı	<i>Truppen der Rückwertigen dienst</i>	Geri ile bağlaşma
Geri mevzi	<i>Rückwertige Verbindung</i>	Geri tutunak
	<i>Rückwertige Stellung</i>	

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Geri mıntaka	Zone de l'arriere	Geri yüre
Geri yürüyüş	Repli	Gen yürüyüş
Gidiş, geliş düzeltme kıt'ası	Detachement orienteur	Gidiş geliş düzeltme koşunu
Girme	<i>Durchbruch</i>	Girme
Gizleme	Camouflage	Gizleme
Gizleme ağı	Filet de camouflage	Gizleme ağı
Gizleme başlığı	<i>Tarnkappe</i>	Gizleme başlığı
Gizleme entarisi	Manteau de camouflage	Gizleme entarisi
Gizleme gömleği	<i>Tarnhemd</i>	Gizleme gömleği
Gizleme inzibatı	Discipline de camouflage	Gizleme tutumu
Gizlenme	<i>Tarnung</i>	Gizlenme
Gizleme perdesi	<i>Tarn vorhang Marke</i>	Gizlenme perdesi
„	<i>Tarndecke</i>	Gizleme örtüsü
Gizleme vasıtaları	Moyens de camouflage	Gizleme araçları
Görerek atış	Tir direct	Görerek atış
Görmeyerek atış	Tir indirect	Görmeyerek atış
Gösteriş geçidi	<i>Schein übergang</i>	Gösteriş geçidi
Cösteriş muharebesi	Démonstration	Gösteriş vuruşkusu
Gözcü	Guetteur	Gözcü
Gözetlemek	Observer	Gözetlemek
Gözetleme mıntakası	Zon de surveillance	Gözetleme yüresi
Gözetleme tayyareciliği	Aviation d'observation	Gözetleme uçkuculuğu
Gözetleme yeri	Observatoire	Gözetleme yeri
Gözetleyici	Observateur	Gözetleyici
Göz irtibatı	Liaison par la vue	Gözele bağlaşma
Guruplanmak	Groupement	Kümelenmek
Gurupvari mola	Halte en groupements de marche	Öbek öbey mola
Gümrük muhafaza kıt'ası	<i>Zool = Schutztruppe</i>	Gümrük kolcu koşunu
Günlük erzak	Vivres du jour	Günlük yiyecek
Günlük rapor	Compt-rendu du jour	Günlük salık
Güvercinlik	Pigeonniere	Güvercinlik
Haber	Renseignement	Sav
Haber alma	Renseignement	Savalma
Haberçi	Estafette Coureur	Ulak

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Haber güvercini	Pigeon voyageur	Sav güvercini
Haber köpeği	Chien de guerre	Sav köpeği
Haber mermisi	<i>Meldegesschoss</i>	Sav atığı
Haber ulaştırma	Transmission	Sav ulaştırma
Hafif hastalar	Bléses légers	Yeynik sayrı, sayrıca
Hafif hasta tireni	Train pour blesses legers	Yeynik sayrı katarı
Hafif makineli tüfek	Fusil-mitrailleur	Yeynik makineli tüfek
Hakem	Arbitre	Ayırgan
Hakem hey'eti	Corps d'arbitres	Ayırgan derneği
Hakem hizmeti	Arbitrage	Ayırganlık
Hakem muavini	Sous-chef arbitre	Ayırgan yamağı
Hal (Hal tarzı)	Solution	Bulum
Hala çukuru	<i>Abort</i>	Ayak yolu çukuru
Ham yol	<i>Rohweg</i>	Ham yol
Harekât	Opération	İlgar
Harekât emri	Ordre d'opération	İlgar buyruğu
Harekâtı harbiye lâ-yıhası	Plan d'opération	İlgar kurgusu
Harekât mıntakası	Zone d'opération de l'armée	İlgar yüresi
Harekât mıntakası-nın geri hududu	<i>Hintere Grenze des Opératisnsgebiets</i>	İlgar yüresinin geri sınırları
Harekât üssü	Base d'opération	İlgar temeli
Hareket cetveli	Itinéraire	Gidiş geliş dizgisi
"	"	İtinerer
Harp	Guerre	Savaş
Harp ceridesi	Journal de guerre	Savaş kütüğü
harp hastanesi	Ambulance	Savaş sayrağı
Harp hazırlığı ilânı	Drohende kriegsgefahr	Savaş anıklığı bildirimini
Harp ilânı	Déclaration de guerre	Savaş bildirimini ölçar
Harp kademesi (Karargâhta)	<i>Gefechts stab</i>	İleri bölüm
Harp köprüsu	Pont de guerre	Savaş köprüsü
Harp oyunu	Jeu de guerre	Savaş oyunu
Harp tehlikesi	Danger de guerre	Savaş belirimi
Harp tireni	<i>Kriegszug</i>	Savaş katarı
Harp vaziyeti	Situation de guerre	Savaş bulunumu
Harp yürüyüşü	Marche de combat	Savaş yürüyüşü

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Hasta	Malade	Sayrı
Hasta arabası	Voiture-ambulance	Sayrı arabası
Hastahane	Hôpitale	
”	”	Sayrı evi
Hastane gemisi	Hôpitale-vaisseau	Sayrak gemisi
Hastane treni	Train-ambulance	Sayrak demiryol katarı
Hat	Ligne	Çizi
Hattıdahili manevrası	Ligne interieure	İç çizi ılgarı, İç yol ılgarı
Hattıharici manevrası	<i>Operation auf der äuse- ren Linie</i>	Dış çizi ılgarı, dış yol ılgarı
Hattülharekât	Ligne d'opération	İlgar yolu
Hatvari	Echelonnement en profon- deur	Derinliğine düzenlenme
Hava	Air	Hava
Hava baskını	Attaque aérienne par surprise	Hava baskını
Hava birliği	Unité aérienne	Hava birliği
Hava dinleme hizmeti	Service d'ecoute aux avi- ons	Hava dinleme işi
Hava faikiyeti	Suprématie aérienne	Hava üstünlüğü
Hava fotograf hizmeti	Service de photoaérienne	Hava foto işi
Hava gözcü zabiti	Officier de guet auxavions	Hava gözcü zabiti
Hava gözetleyicisi	<i>Luftspäher</i>	Hava gözetleyicisi
Hava gözetleme hiz- meti	Service de guet auxavions	Hava gözetleme işi
Hava hâkimiyeti	Maitrise de l'air	Hava efeliği
Hava harbı	Guerre aérienne	Hava savaşı
Hava koruması	Protection contre les avions	Havaya karşı korunma Hava korunması
Hava maniası	<i>Luftsperre</i>	Hava engeli
Hava müdafaası	Défense antiaérienne	Uçku savması
Hava muharebesi	Combat aérien	Hava vuruşkusu
Havan	Mortier	Havan
Hava taarruzu	Attaque aérienne	Hava saldırımı
Havaya karşı koroma	Défense antiaérienne	Havaya karşı koruma
Hayvan	Cheval	Hayvan
Hayvan kademesi	<i>Pferdestaffel</i>	At öbeği, at takımı (ilkı)
Hayvan hastanesi	Hôpital veterinaire	Hayvan sayrağı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Hazar	Paix	Tınıklık, Ençlık
Hazırlık	Préparatif	Anıklık
Hazırlık kıt'ası	<i>Bereitschaftstruppe</i>	Anıklık koşunu
Hazırlık mevzii (topçu için)	Position d'attente	Anıklık bulunağı
Hazırlık vaziyeti (taarruz için)	Mise en place preparatoire d'attaque	Anıklanma
Hedef (harekât hedefi)	But	Ulaş
Hedef (atış hedefi)	Objectif (de tir)	Vurak
Hedef keşfi	Reconnaissance des objectifs	Vurak Araştırması
Hedefülharekât	But d'operation	İlgar ulaş
Hey'eti erkân	Etat- Major	Dirmen
Hilali ahmer işareti	Croissant rouge	
"	<i>Rotes Kreuzzeichen</i>	Kırmızı ay bildirimi
Himaye mevzii	<i>Aufnahmestelluug</i>	Korunma yeri (bulunağı)
Hizmet	Service	İş
Hizmet bölüğü	<i>Dienstkompanie</i>	İş Bölüğü
Hizmete mahsus	Secret	İşlik
Hizmet kıt'ası	Troupe de travailleurs	İş koşunu
	Unité de travailleurs	
Hudut	Frontiere	Sınır
Hudut karakolu	Poste de frontière	Sınır karakolu
Hudut muhafazası	Protection de la froitière	Sınır koruması
Hunili arazi	Champ d'enonnoires	Hunili kır
Huruç (mahsur bir mahalden)	Sortie	Çıkış
Hususî talimat (Harekât emirlerine zeyil olarak verilen)	<i>Besondere Anordnungen</i>	Art buyuruk
Hususî talimat (İkmal birliklerine verilen)	<i>Besondere Anordnungen (für nachschub formationen)</i>	Geri birliklere buyuruk
Hususî talimat (İleri karakol posta ve nöbetçilerine verilen)	Consignes paraticuliées	Küçük buyuruklar

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Hututu muvasala	Lignes de communication	Ulaşma yolları
Hututu mütebaide	Lignes divergentes	Uzaklaşan yollar
Hututu mütekaribe	Lignes convergentes	Kavuşan yollar
Hücum	Assaut	
Hücum çıkış yeri	Base de départ	Saldırım yeri
Hücum kıt'ası	Troupe d' assaut	Saldırma koşunu
Hücum kolları	Colonne d' assaut	Saldırım kolları
Hücum mesafesi	Distance d' assaut	Saldırım varımı
Hücum mevzii	<i>Sturmstelleung</i>	Saldırım bulunağı
Hücumu defi	<i>Sturmabwehr</i>	Saldırımı püskürtme
Hücum defi topçusu	<i>Sturmabwehr artillerie</i>	Saldırım püskürtme topçusu
Hücumu olgunlaştırma ateşi	<i>Sturmreifschissen</i>	Saldırımı olgunlaştırma ateşi
Hüviyet verekası	<i>Ausweis (Identität)</i>	Benlik bitiği
İaşe	Ravitaillement en vivres	Besi
İaşe ağırlığı	Train de ravitaillement en vivres	Besi ağırlığı
İaşe istasyonu	Station de ravitaillement en vivres	Besi durağı
İaşe kuvvesi	Effectif des rationnaires	Beri varı
İaşe méthari	Depot de vivres	Besi serpini
İaşe te'sisileri	Verpflegungseinrichtungen	Besi kurumları
İaşe zabiti	Officier d'approvisionnement	Besi zabiti
İç cenah	Innerer Flügel	İç kanat
İç hizmetleri	Service interieur	İç işleri
İç karakol	Innere Wache	İç karakol
İçtima	Rassemblement	Toplanma
İdharat	Niederlegung	Yığma
İfşa alâmetleri	Anzeichen	Belirtiler
İhata (müstahkem mevkileri ihata)	Invertissement	Sarma
İhtiyat (kıt'a)	Reserve	Yedek
İhtiyatlık (ihtiyatlık hizmeti)	Service dans la reserve	Yedek askerliği
İhtiyat rampa	Rampe de rechange	Yedek rampa
İhtiyat zabiti	Officier de reserve	Yedek zabıt

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulenan karşılığı
İkamet	Cantonnement	Konma
İki cenahtan kuşatma	<i>Doppelte umfassung</i>	İki kanattan kuşatma
İkinci reis	Sous-chef	İkinci baş
İkinci tertip erzak ağırlığı	<i>Zweite staffel der verpflegungsgstrosses, verpflegungs-tross II.</i>	İkinci pay yiyecek ağırlığı
İkmal	Ravitaillement	Bütünleme
İkmal birlikleri	Unité de ravitaillement	Bütünleme birlikleri
İkmal hatları	Lignes de ravitaillement	Bütânleme yolları
İkmal işleri	Service de ravitaillement	Bütünleme işleri
İkmal katarları	Train de ravitaillement	Bütânleme katartarı
İkmal kolları	Colonne de ravitaillement	Bütünleme kolları
İkmal malzemesi	Matériel de ravitaillement	Bütünleme yaralı
İkmal menbaı	<i>Nachschubquelle</i>	Bütünleme kaynağı
İkmal nakliyatı	Transport de ravitaillement	Bütünleme taşınması
İkmal sevkiyatı	<i>Nachschubtförderung</i>	Bütünleme yollaması
İkmal şebekesi	Réseau de ravitaillement	Bütünleme ağı
İkmal teşkilâtı	Formations de ravitaillement	Bütünleme çatımı
İkmal toplama istasyonu	<i>Sammelstation</i>	Bütünleme toplama durağı
İkmal treni	Traine de ravitaillement	Bütünleme demiryol katarı
İkmal üssü	Base de ravitaillement	Bütünleme temeli
İkmal ve iddiharat istasyonu	<i>Nachschubsammel station</i>	Bütünleme yığıma durağı
İkmal yolu	Voie de ravitaillement	Bütünleme yolu
İksa	<i>Verkleidung</i>	Tutturma
İleri aksam	Éléments avancés	İleri bölümler
İleri arazi	Zone neutre	İleri kır
İleri hat	Première ligne	Ön yüre
İleri karakol	Avant-poste	İleri karakol
İleri karakol bölüğü	Compagnie des avant-poste	İleri karakol bölüğü
İleri karakol hizmeti	Avant-poste	İleri karakol işi
İleri karakol mntakası	Zone des avant-poste	İleri karakol yüresi
İleri kıtaat	Éléments avancés	İleri hoşunlar
İleri mevzi	Position avancée	İleai tutunak

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
İleri muharebe merkezi	Centre de renseignement avancée	İleri savlaş yeri
İleri nakliyat	Transport amenant des troupes	İleri taşımalar
İleri piyade hattı	<i>Vordere infanterie linie</i>	Yaya önücü
İleri sürmek	Pousser en avant	İleri sürmek
İleri sürülmüş hasta toplanma merkezi	<i>Vorgeschobener krankensammelplatz</i>	İleri sürülmüş sayrı toplanma yeri
İleri sürülmüş mevzi	Position avancée	İleri sürülmüş tutunak
İleri yürüyüş	Marche	İleri yürüyüş
İlerlemek	S'avancer	İlerlemek
İlk çarpışma	Engagement	İlk çarpışma
İmha	<i>Vernichtung</i>	Yok etme
İmha ateşi	<i>Vernichtungsfeuer</i>	Yok etme ateşi
İndirme	Débarquement	İndirme
İndirme yeri	Point de débarquement	İndirme yeri
İnkısam	Répartition	Bölünüm
İnme	<i>Aussteigen</i>	İnme
İnme istasyonu	<i>Ausladebahnhof</i>	İnme durağı
İnşaat	Construction	Yapı
İnşaat kıt'aları	Troupe du service des constructions	Yapı koşunları
İnşaat taburu	Bataillon du service des constructions	Yapı taburu
İnşaat malzemeleri	Materiel de construction	Yapı yaralı
İntizam	Ordre	Düzenlik
İntizar mevzii	Position d'attente	Bekleme bulunağı
İnzibat	Discipline	Tutum
İnzibat kıt'ası	<i>Militar = polizeitruppe</i>	Tutum koşunu
İnisiyatif	İnitiative	Kendiliğinden iş görme
İrtibat (irtibat zabiti)	Liaison (Officier de liaison)	Bağlaşma
İrtibat (irtibat flân kıt'adan)	Liaison (latérale) jonction	Berberlik, uyma
İrtibat hatları	Ligne de communication	Bağlaşma yolları
İrtibat hizmeti	Service de liaison	Bağlaşma işi
İrtibat vasıtası	Moyens de liaison	Bağlaşma aracı
İstasyon	Station	Durak

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
İstasyon kumandanı	Commandant de station	Durak kumandanı
İstihbarat	Renseignement	Sav alma
İstihbarat hizmeti	Service de renseignement	Sav alma işi
İstikamet	Direction	Yönüm
İstikamet dinleyicisi	L'ortophone. L'appareil de repérage par le son	Yönüm dinleyicisi
İstikamet hattı	<i>Richtungslinie</i>	Yönüm
İstikamet kıt'ası	<i>Richtungstruppe</i>	Yönüm koşunu
İstikamet noktası	Point de direction	Yönelek
İstinat noktası (mukavemet merkezi)	Point d'appui	Dayanak
İstirahata geçmek	<i>Zur Ruhe übergehen</i>	Dinlenmeye geçmek
İskele	<i>Landungsstelle</i>	İskle
İş	Service	İş
İş bölüğü	Compagnie d'ouvriers	İş bölüğü
İşaret bezi	Panneau	Bildirme bezi
İz'aç ateşi	Störungsgeuer	Tedirkin ateşi
İzin	Congé	Koyuverme
Jandarma	Gendarme	Yasakçı
Kabili sevk balon	Dirigeable	Hava gemisi
Kademe	Échelon	Basamak
Kademelenmiş	Échelonné	Basamaklanmış
Kademeli	»	Basamaklı, Basamaklanmış
Kademevari	En échelon, En profondeur	Derinliğine
Kadro	Cadre	Çerçive
Kahramanlık	Heroïsme	Yiğitlik
Kanunname	Loi	Yasabitiği
Karar	Résolution	Kestirim
Karargâh	Quartier	Otak
Kısım	Partie	Bölüm
Kat'î netice	Décision	Bitirim
Kaymakam	Lieutenant - colonel	Tekin
Kemiyet	Quantité	Sayı
Keşif	Réconnaissance	Araştırma
Keşşaf	Eclaireur	Araştırmacı
Keyfiyet	Qualité	Değer
Kütle	Masse	Küme
Kısmî seferberlik	Mobilisation partielle	Küçük ulçar

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Kıt'a (kıt'ai askeriye)	Troupe	Koşun
Konak	Cantonnement	Konak
Köy ordugâhı	Cantonnement bivouac	Köy konağı
Kumanda	Commandement	Kumanda
Kumandan	Commandant	Kumandan
Kuşatma	Enveloppement	Kuşatma
Kuvvet	Force	Güç
Levazım teçhizatı	Equipements	Kuşam
Liva	Brigade	Oymak
Madun	Officier subalterne	Altman
Mafevk	Officier superieur	Üstmen
Mağlûbiyet	Défaite	Yenilme
Mahfuz mahal	Abri	Suğınak
Mahreç	Sortie	Çıkak
Mahrem	Secret	Gizli
Makam	Autorité (Bureau)	Buyurak
Makinalı tüfek	Mitrailleuse	Makinalı tüfek
Maksat (harekât emrinin3. maddesindeki)	Idée de manoeuvre	İstek
Maksat (muharebe maksadı)	<i>Zwek (Kampfzweck)</i>	gözdek
Malzeme	Matériel	Yaral
Malzemei harbiye	Matériel de guerre	Savaş yaralı
Manevra	Manoeuvre	Manevra
Manevra kabiliyeti	<i>Manövrierföhigkeit</i>	Manevra elverişi
Manevra serbestliği	<i>Manövrierfreiheit</i>	Manevra yaparlığı
Mâni	Obstacle	Engel
Maske	Masque	Başlık
Maske (arazi için)	Masque	Peçe
Mazgal	Embrasure	Mazgal
Mekkâri	Cheval de bât	Mekkâri
Memur	Employé	Buyurğul
Memur	Employé	Tapukçu
Menzil	Portée	Erim
Menzil	Etape	Göçek
Memba (bir derenin akıp geldiği taraf)	Source	Kaynak

Kullanılan karşılığı	Kransızca	Bulunan karşılığı
Merkez	Centre	Özek
Merkezi sıklet	Centre de gravite	Ağır basım
Mermi	Projectile	Atık
Mermi neveleri	<i>Geschossarten</i>	Atık çeşitleri
Mesafe (sıra mesafesi) veya birbirinin gerisindeki iki kıtanın birbirinden mesafesi.	Distance	Ön (art) aralık
) vye bairibirinin erisindeki iki kıtanın birbirinden mesafesi		
Mesafe (tahmini mesafedeki mesafe), (buut)	Distance	Iraklık
Methal	Antrée	Girek
Methar	Dépot	Serpin
Mevani parkı	<i>Hindernissbahn</i>	Engellik
Mevzi (ateş mevzii, batarya mevzii)	Position	Bulunak
Mevzi(müdafaa mevzii) »		Tutunak
Meydan	Place	Alan
Meydan muharebesi	Bataille	Büyük uğraş
Millî emniyet hizmeti	<i>Spionage=Abwehrdienst</i>	Säv işi
Mıntaka	Coupure de terrain	Dilim
mıntakatülharekât	Zône d'opération	Yüresi
Miralay	Colonel	Alay beyi (Baştekin)
Mirliva	Général de brigade	Tekinalp
Motosiklet	Motocyclette	Makineli teker
Muharebe	Transmission	Savlaşma
Muharebe	Combat	Uğraş
Muharebe kademesi	Echelon de combat	Uğraş bölümü
Muharip	Combattant	Savaşan
Muhasara	Siège	Sarma
Muhit	Contour	Çevre, Dolan
Muhtelit müfreze	Détachement mixte	Katışık ayırım
Mukabil darba	Contre-coup	Karşı vuruş

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Mukabil taarruz	Contre-attaque	Karşı saldırım
Mukavemet	Résistance	Dayanma
Mukavemet merkezi (İstinat noktası)	Point d'appui	Dayanak
Mukavemet mınta- ası	Zone de résistance	Dayanma yüresi
Mukavemet yuvası	Nid de résistance	Dayanma yuvası
Muntazam hücum	Attaque régulière	Düzenli saldırım
Muvaffakiyet	Succés	Başarım
Müdafaa	La défence	Direnme
Müdafaa mevzii	Position de défense	Tutunak
	Ligne de défense	
Müdafaa mıntakası	Secteur de défense	Direnme yüresi
Müdür	Directeur	Laba
Müfreze	Détachement	Ayırım
Müfreze kumandanı	Commandant de détachement	Ayırım Kumandanı
Mülâzım	Lieutenant	
Münferit emir	Ordre particulier	Tek buyuruk
Müphem vaziyet	<i>Unklares Verhältniss</i>	Belirsiz bulunuş
Müsaleha	Paix	Barış
Müsellâh sşkiya	Le brigand	Posatlı uğru
Müşterek emir	Ordre Général	Toplu buyruk
Müşür	Maréchal	Başalp
		Maraşal
Mütebait	Excentrique	Aykırı
Mütekarip	Concentrique	Kavuşan
Nakliyat	Transport	Taşıma
Nizam	Formation	Biçim
Nizam (nizam ve intizam)	Ordre	Düzen
Nizamname	Réglement	Türe bitiği
Nefse itimat	<i>Selbstvertrauen</i>	Kendine güvenme
Ordugâh	Bivouac	Ordu kon
Ordu grubu	Détachement d'armée	Ordu ayırımı
Ordular grubu	Groupe	Ordular kümesi
Ön hey'et	Détachement précurseur	Ön dernek
Palet	Palet	Karın askısı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Piyade	Infanterie (Fantassin)	Yaya
Rampa	Rampe	Rampa
Ric'at	Retraite	Çekilme (kendiliğinden) gerileme (zorla)
Rapor	Compte - rendu	Salık rapor
Sabit balon	Ballon fixé	Bağlı balon
Saf	Rang	Yasal
Saha	Champ	Alan
Savaş kümesi	Groupe de Combat	(Muhabere) kümesi
Sefer	Campagne	Ulcar
Seferber etmek	Mobiliser	Ulçarmak
Seferber olma	Mobilisation	Savaş derlenmesi
Seferber olmak	Mobilisé	Ulçarılmak
Sevk, sevkiyat	Expedition	Yollama
Sevkuiceyş	Strategie	Sülegün
Sevkuiceyşi	Stratége	Sülemen
Sevk ve idare	Commandement (Con - duite)	Güdüm
Sevk ve idare et- mek	Commander (conduire)	Gütmek
Seyahat	Voyage	Gezgi
Silâh	Arme	Pusat
Silâh altı	Sous les armes	Bayrak altı, Pusat altı
Silâh başına	Alerte	Pusat başı
Sığınak	<i>Unterschlupf</i>	Sığınak
Sıhhiye	Service de santé	Sağlık işi
Sınıf	Arme	Satiç
Siper	Tranché	Korunak
Sulh	Paix	Uz
Sütire	Couvert	Örtü
Şark	Orient (Est)	Doğu
Şarkı cenubi	Sud-Est	Keşişleme
Şarkı Şimalı	Nord - Est	Poyraz
Şecaat	Audace	Yılmazlık
Şimal	Nord	Yıldız
Şüpheli vaziyet	<i>Unklares verhältniss</i>	Bulunuş
Taarruz	L'offensive	Saldırım
Taarruz	Attaque	Saldırım

Kullanılan karşılığı	Frausızca	Bulunan karşılığı
Tabya	Fort	Burğaz
Taciz ateşi	Tir de harcelement	Tedirgin ateşi
Tahrip ateşi	Tir de destruction	
Takviyeli alay	Régiment renforcé	güçlenmiş alay
Talim	Instruction	Öğretim
Talimü terbiye	Instruction	Yetişim
Talimü trrbiye etmek	Instruction	Yetiştirmek.
Tamirhane	Atelier	Onartma yeri
Tamirhane arabası	Voiture atelier	Onartma arabası
Tank defi topu	Canon-antichar	Tank savma topu
Taraf (mavi taraf, kırmızı taraf)	Partie	Yaka
Tasavvur	<i>Gedanke (operations gedanke) Idée (operations idée)</i>	Tasarlama
Tayyare	Avion Aéroplane	Uçku
Tayyare defi topu	Canon-anti aérienne	Uçku savma topu
Teçhizat	Équipement	Donanım
Teçhizat (levazım - teçhizatı)	■	Kuşam
Teçhizatı harbiye	Armement	Savaş donanımı
Tedbir	Mesure	Önleme
Temas (muharebe)	Contact (pris de)	
Temas (dirsek)	Contact	Tokuşma
Terhis (askerlikten)	Libérer	Saliverme
Tertibat	Dispositif	Düzen
Tertip etmek	Disposer	Düzenlemek
Te'sisat	Installation Etablissement	Kurum
Tesis etmek	Installer, etablir	Kurmak
Tespit etmek	Fixer	Çakmak
Teşkilât	Organisation	Çatım
Teşkil etmek	Organiser	Çatmak
Tevcih	Diriger, Direction	Yöneltme
Tevcih etmek	Diriger	Yöneltmek
Teveccüh	Direction	Yönelme
Teveccüh etmek	Se diriger	Yönelmek
Tevkif tabyası	Fort d'arret	Tıkaç burgazı
Umumî seferberlik	Mobilisation général	Büyük ulçar

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Ümera (Enb., Kay., Mra.)	Officiers supérieurs	Erbeyler
Üssü bahri	Base navale	Deniz dayanağı
Üssülhareke	Base d'opération	... dayanağı
Vazife, (Ev, arazi vazifesi)	Devoir	Yumuş
Vazife (Bir kıt'adan istenen iş)	Mission	Yapacak
Vaziyet	Situation	Bulunuş
Vaziyetin münakaşası	Critique de la situation	Bulunuşun tartılması
Vasıta	Moyen	Araç
Veçhe	Directif	Süngüş
Yakın muharebe	<i>Nahkampf</i>	Yönüm
Yarma	Rupture Percée	Yarma
Yeniden gruplanmak	Regroupement	Yeniden kümelenmek
Yığınak	Concentration	Yığınak
Yürüyüş grubu	Groupement de marche	Yürüyüş kümesi
Yürüyüş vezin ve kararı	L'allure	Yürüyüş uranı
Yürüyüşe geçme yeri	Pointe inistob	Yürüyüşe geçme yeri
Zabit	Officier	Zabit
Zabitan (Mlz. ve Yzb. rütbesindekiler)	Officiers subalternes	Erbaşlar
Zırh	Cuirasse	Zırg — zırh

**ASKER BÖLÜĞÜ LEVAZIM İSTİLAHLAINDAN DA
(120) KARŞILIK HAZIRLANMIŞTIR.**

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Aile esaret maaşı	Solde de famille des prisonniers de guerre	Bark tutsaklık aylığı
Aktarma merkezi	Centre de transbordement	Aktarma özegi
Ambar	Magasin	Serpim
Ambar memuru	Gestionnaire	
Ambar memuru	Gestionnaire	
Arka çantası	Havresac	Arka çantası
Aş kabı	Gamelle individuelle	Aş kabı
Avcı borusu	Clairon	Avcu borusu
Avcı yeleşği	Gilet	Avcı yeleşği
Ayak bezi	Der fusslappen	Ayak bezi
Bakraç	Gamelle collective	Bakraç
Bedel defteri		Azık parası
Bel kayışı	Ceinturon	Bel kayışı
Bindirme iskelesi	Quai d'embarquement	Bindirme iskelesi
Bindirme istasyonu	Gare d'embarquement	Bindirme durağı
Çayır malzemesi		Çayır yaralı
Çizme	Bottes	Çizme
Dahili lâmba	Lampe intérieure	İç lâmba
Demirbaş	Matériels appartenant à l'Etat	Demirbaş
	Ration de réserve	
Demirbaş erzak	Vivres de réserve, Ration de réserve	Demirbaş azık
Deppoy	Dépôt	Debboy
Dikim evi	Atelier de confeciton	Dikim evi
Dolak	Bande molétière	Dolak
Efrat teçhizatı	Equippements militaires	Asker kuşamı
Ekmek torbası	Musette	Ekmek torbası
Erzak ambarı	Magazin à vivres et à fourrages	Yiyecek serpini
Erzak	Vivres	Yiyecek

**Kullanılan
karşılığı**

1. tertip erzak ağırlığı
2. tertip erzak ağırlığı
Erzak ağırlığı
Esaret maaşı

Eşya ağırlığı
Fıçılı su arabası
Fifre
Filinta kayışı
Galebei masraf
Ganaim
Gayri mamul

Gemici feneri
Giyim nal
Haricî lâmba
İaşe
İaşe ilmühaberi

İaşe metharı
İaşe zabiti

İdare hey'eti
İndirme iskelesi
İndirme istasiyonu
İrsaliye kaimesi
İrsaliye kaimesi
İstihkak
İstizan varakası
İstizan müzekkeresi
Kaput
Karavana
Kasa defteri
Kayar
Kazan mevcudu
Kebir kazan
Kıt'a teçhizatı
Kilâr defteri

Fransızca

Train régimentaire
1. échelon 2. échelon
Train régimentaire
Solde de prisonnier de
guerre.
Bagages
Voiture à l'eau
Fifre
Brételle de carabine
Dépens en plus
Butin
Matières premières ou
non confectionnées
Lanterne
Garnitures de fer à cheval
Lampe extérieure
Subsistance
Feuille de cassation de
payement
Station magasin
Officier d'approvisonne-
ment
Conseil d'administration
Quai de débarquement
Gare de débarquement
Feuille d'expédition
Feuille d'expédition
Allocation
Feuille de proposition
Der Antrag
Capote
Gamelle d'escouade
Livre de caisse
Subsistants
Chaudiere
Matérielle de troupe
Registre de subsistances

**Bulunan
karşılığı**

1. pay yiyecek ağırlığı
2. pay yiyecek ağırlığı
Yiyecek ağırlığı
Tutsaklık aylığı

Pırtı ağırlığı
Fıçılı su arabası
Fifre
Filinta kayışı
Pay taşımı
Vurgun
İşlenmemiş

Gemici feneri
Giyim nal
Dış lâmba
Besi
Besim bilintisi

Yiyecek yığmacı
Besi zabiti

Bakım derneği.
İndirme iskelesi
İndirme durağı
Yollama bilintisi
Gönderiş bildirimini
Artam
Danışma bitiği
Danışma bitiği
Kaput
Karavana
Kasa bitiği
Kayar
Yiyici sayısı
Büyük kazan
Koşun donanımı
Kiler bitiği

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Kilim		Kilim
Komanya	Vivre de transport	Yol azığı
Komanya defteri		Yol azığı bitiği
Konaktan iaşe	Nourriture chez les habitants	Konaktan besim
Köhne	Matériel hors de service	Yıpranmış
Kundura	Brodequins	Kundura
Kürklü yağmurluk	<i>Der Pelzmantel</i>	Kürk
Künye defteri	Livret marticul	Ad, san kütüğü
Maaş ilmühaberi	Certificat de cessation de payement	Aylık bildirgisi
Mahmuz	Eperons	Mahmuz
Mahmuz kayışı	Courroies d'éperons	Mahmuz kayışı
Mahrutî çadır	Tente conique à muraille	Sivri çadır
Mamul	Confectionnée	Yapılmış
Matara	Gourde	Matara
Mekkâri örtüsü	Bâche de bats	Mekkâre örtüsü
Melbusat	Habillement	Giyim
Mevaşi		Etlik sürü
Mezbaha müfrezesi	Troupeau de bétail	Kasap ayrımı
Minder gılaflı	Couverte de matelas	Minder kılıfı
Muayene raporu	<i>Der Prüfungsbericht</i>	Yoklama salığı
Mubadelei gıdaiye	Substitution alimentaire	Yiyecek değiştirimi
Mukaseme fiatı	Prix moyen	Denkleştirme tutarı
Mutfak çadırı	<i>Das Küchenzelt</i>	Pişirme çadırı
Muvazene cetveli		Denkleştirme çizgilisi
Muayene heyeti	<i>Die Prufungsschein</i>	Yoklama derneği
Nakil vasıtaları	Moyen de transport	Taşıma
Nakliyat icmali	Décompte de liquidation des transport généraux	Taşıma derlentisi
Nevresim		Battaniye veya yorgan kılıfı
Portatif çadır	Tente individuelle	Portatif çadır
Sagir kazan	Petite Chaudière	Küçük kazan
Saraç takımı	Cassise garnie pour maitre sellier	Kaltakçı düzeni
Sevk mazbatası		Yollama tutkusu
Sipariş		Aylık bark payı
Sipariş senedi	Demande de délégation	Aylık payı desteği
meşrutu	de solde	

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Su fıçısı	Tonneau a eau	Su fıçısı
Tahavvülât cetveli	Carnet répertoire	Değişiklik çizgilisi
Terkini kayıt	Radiation de contrôle	Kütükten silme
Tevhit cetveli		Birleştirme çizgilisi
Tesellüm memuru		Üstüne alan...
Tevhit kaydı		Birleştirme bitiği
Tevzî memuru	Chef de chantier de gestion	Üleştirici?
Tevzi merkezi	Centre de distribution	Üleştirme yeri
Tüfek kayışı	Bretelle de fusil	Tüfek kayışı
Torba fazlası	<i>Die Futterreste</i>	Torba artığı
Yevmiye usulü ile yaş	<i>Die Verflebung in Geld</i>	Gündelikle besim
Yoklama	Situation administrative	Yoklama
Yoklama kaydı	<i>Das Staerke Nachweisungsbuch</i>	Yoklama bitiği

YOL VE NAKİL İSTİLAHLARI

YOL İSTİLAHI OLARAK (595) KELİME TEKLİF OLUNMUŞTUR

Yollar ve nakil vasıtaları bölüğünün şimdiye kadar hazırladığı istilahlara (yol) için (367) ve yol usulü umumiyesi için de (228) ve hepsi birden (595) tir.

Yalnız bunlar alfabetik değildir. İstilah kadroları böylece hazırlanmış bulunduğu için biz de aynen neşredeceğiz.

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Arz	La terre	Toprak
Kara	La terre	Kara
Deniz	La mer	Deniz
Arazi	Les terrains	Yer
Düz arazi	Le terrain plat	Dölek - yer
Ova	La plaine	Ova
Yayla	Le plateau	Yayla
Anızalı arazi	Le terrain accidenté	Engebe
Tepe	La monticule	Tepe
Dağ	La montagne	Dağ
Dağ eteği	Le pied de montagne	Dağ - eteği
Yamaç, versan	Le versant ou le flanc	Yamaç
Dağ tepesi	Le sommet	Doruk
Hattı taksimi miyah	La ligne de faite	Belen
Boyun	Le col	Boyun
Hattı içtimaı miyah	Le thalweg	Sukatışak - çizigi, akış- çizigi
Vadi	La vallée	Dere içi, yazı, öz

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Boğaz	La gorge	Boğaz
Havza	Le bassin	Toplak?
Cari sular	Les eaux courantes	Akarsular
Çay	La rivière	Çay
İrmak	Le fleuve	İrmak
Dere	Le ruisseau	Dere
Memba ciheti	L'amont	Kaynak - yönü
Mansap ciheti	L'avale	Kavşak - yönü
Pınar	La source	Kaynak - pınar
✓ Durgun sular	Les eau stagnantes	Durgun - sular
Göl	Le lac	Göl
Bataklık	Le marecage	Bataklık
Şasi	Le chassie	Çerçeve
Sandık	La caisse	Sandık
Dingil	L'essieu	Dingil
Mil	La fusée	Dingil - ucu
Tekerlek	Le rou	Tekerlek - teker
Parmaklık	Le rai	Parmaklık
Poyra	Le moyeu	Poyra
Taban	La jante	Kasnak
Çember	Le bandage	Şına
Ok	Le timon	Ok
Koşum	Le harnais	Koşum
Binek	La monture	Binek
Gözlük	L'Oeillère	Gözlük
Dizgin	Le guide	Dizgin
✓ Kolan	Le sous ventrière	Kolan
Eyer	Le trossequin	Eyer
Kuskun	Le croupière	Kuskun
Mafsallı dingil	Essieux a articulation	Oynaklı - dingil
Mafsal çubuğu	La barre d'articulation	Oynak - çubuğu
Müveccih dingil	L'essieux directeur	Kılağuz-dingil
✓ Muharrik dingil	L'essieux moteur	Yürütgen-dingil
Bilâlı mil	La fusée à bille	Tomurlu-uç
Dolu lâstik çember	Le bandage plein en ca-outchuc	Som-kavçık-şına

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Havalı lâstik çember	Le bandage pneumatic	(Havalı) - kavçık-şına
Havalı kısım	Le chambre d'aire	İç - kavçık
Kılıf	L'enveloppe	Dış kavçık
Yay	Le ressort	Yay
Yay mesnedi	Le patin de ressort	Yay-çarığı, yay tabanı
Yay levhaları	Les lames de ressort	Yay-yaprakları
Yayın ana levhası	La maitresse-feuille	Ana-yaprak
Yayın tesbit çemberi	Le bride de fixation du ressort	Yay - bileziği
Yay askıları	Le menot de jumelle	Yay - küpeleri
Yay kelepçeleri	Les jumelles du ressort	Yay - kelepçeleri
Askı levhaları	Les flasques des jumelle	Askı - kübeleri
Çift yay	Ressort à pincette	Maşalı - yay
Amortisör	Amortisseur	Sarsma-keser
Direksiyon	La direction	Yönlerge, yönler
Direksiyon çubuğu	La barre de direction	Yönlerge - çubuğu
Dirèksiyon volanı	Le volant direction	Çevirge
Direksiyon sütunu	La colonne de direction	Yönlerge - dikmesi
Motöre bağlama tertibatı (Kayışlı, mahrutlu, kıt'ai dairesel, diskli, patenli)	Les embrayages (Par courroie, par cônes, par segment, par disque, par patin)	Kavram - düzeni
Differansiyel (Mahrutî, üstüvanî)	La differencielle (Conique, cylindrique)	Bak: B. II.
Differansiyel kutusu	La carter	(di.) - kutusu
Tebdili sür'at takımı	Appareille de changement de vitesse	Hız değiştirme takımı
Baskı (Takozlu, şeritli, yumuşak çeneli, sert çeneli)	Le frein (A sabot, à enroulement, à machoires souples, à machoires rigides)	Baskı
Harita almak	L'étude	Racalamak
İstikşaf postası	Le brigade d'étude	Racalama - mangası
Mesafe	La distance	Aralık, iraklık
Ufkî mesafe	La distance horizontale	düzaralık, düz-iraklık
Şakulî mesafe	La distance veritcale	Dik - aralık, dik - iraklık

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Ufkî mürtesem	La projection horizontale	Düz-iz? Bak: B II
Şakulî mürtesem	La projection verticale	Dik- " " "
İrtifa	La hauteur	Yükseklik
Rakım	L'altitude	Yükselim
Meyil	La pente	Akıntı, iniş
Şev	Le talus	Kaş
Tesviye ameliyatı	Le nivellement	Yasım
Şenaj	Le chainage	Ölçme, şeritleme
Messah	Le chaineur	Ölçmen
Piketaj	Le piquetage	Kazıklama
Pikör	Le piqueur	Kazıkçı, ölçmen
Operatör	L'opérateur	Yardımcı - teknikeri
Münhani	La courbe	Kıvrım, büküntü? Bak: B II
Reis	Le sommet	Dirsek? büküç? "
Nokta	Le point	Benek
Makta	La coupe	Kesim
Tulânî makta	La coupe longitudinale	Boy - kesimi
Arzanî makta	La coupe transversale	En-kesimi
Harita	La carte	Raca
Plân	Le plan	Düzlek, plân
Plân kote (Riy. B I)	Le plan côté	Yükselimli - düzlek, yük- selimli-plân (Bak: B II)
Müstekim	La droite	Doğru (Bak: B II)
Tesviye münhanisi	La courbe de niveaux	Yasım - büküsü (Bak: B II)
Fasla	L'abscisse	? yatım (Bak: B II)
Tertip	L'ordonnée	? kalkım (" ")
Fasla, tertip usulü	Methode de coordonnées	Yatım - kalkım çizgisi Bak: B II
İnşia usulü	Methode de rayonnement	Bak: B II
Cetvel	La règle	Cetvel ?
Hesap cetveli	La règle à calcule	Sanak sürgüsü
Tabl	La table	Sanaklık (sanak tablası)
Yarma	La tranchée	Yarma
Hafir	Le deblai	Kazmak
İmlâ	Le remblai	Dolma
Sathı firaş	La plate-forme	Yolyüzü

Kullanılan karsılığı	Fransızca	Bulunan karsılığı
Tarafeyn sathı maili	L'accotement	yanaklanları, yan - ak- lanları
Muhaddeplik	Le bombement	Tümseklik (Bak: B II)
Hendek	La fossée .	Hendek, ark
Teybis hendeği	La fossée de drainage	Kurutma - arkı
Muhafaza hendeği	La fossée de ceinture	Koruma - arkı, kuşaklama arkı
Emniyet bangeti	La banquette de sureté	Korumalık
İmlâ şevi	Le talus de remblais	Dolma - kaşı
Hafir şevi	Le talus de tranchée	Yarma - kaşı
Toprak hacminin tayini	La cubature des terrasses	Toprak - ölçümü
İstimlâk fiatı	Le prix d'expro priation	İkeleme - değeri
Tahriki tırap	Le mouvement de terre	Toprak - denklemi
Hafir fiatı	Le prix de terrassement	Kazmak - değeri
Nakıl fiatı	Le prix de transport	Taşıma - „
Amele yevmiyesi	Le salaire	Göndelik
Tahmil	Le chargement	Yükleme
Tahliye	Le déchargement	Boşaltma
Yokuş	La rempe	Yokuş
İniş	La pente	İniş
Nezaret	La surveillance	Gözetme
Mütecanis makta	Le profil homogene	Teksoylu-kesim
Muhtelif makta	Le profil mixte	Karışık-kesim
Geçit noktası	Le point de passage	Geçit - yeri
Kısmî geçit	Le point de passagepartiel	Yarım - geçit
Tam geçit	Le point de passage	Bütün - geçit, tüm - geçit
An	Le moment	Tartım
Hattı tevzi	La ligne de repartition	Üleştirme - çizgi
Arıyet mahalli	Le lieux d'emprunt	Öndüçlük
Depo mahalli	Le lieux de depot	Yığınak
Sıklet	Le poids	Ağırlık
Hamule	La charge	Yük
Nafi hamule	La charge utile	Yarar - yük
Safi sıklet	Le poids utile	Arı - ağırlık
Gayri safi sıklet	Le poids brute	Kaba - ağırlık
Mukayese tulü	La longueur virtuelle	Oranlık
Cer kuvveti	La force de traction	Çekme - gücü
Bir hayvanın kuvvei cehdiyesi	L'effort d'un animal	Diri - gücü

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Nakliye vasatı safesi	me- La distance moyenne de transport	Taşıma-orta - ıraklığı
Tahlili fiyat	L'analyse de prix	Değer - çözümü
Kabarma	Le foisonnement	Kabarma
Keşif	Le devis	Oranlama
Şartname	Le cahier des charges	Bağlam - bitiği
İptidai keşif	L'avant metre	İlk oranlama
Tahlili fiyat cetveli	Le bordreau des prix	Değer - sergisi
Şose	La chaussée	Yol, şose
İksa tabakası	Le revêtement	Kaplama
Kırma taş şose	La chaussées d'empierrement	Kırma - taşlı - yol
Kaldırım şose	La chaussées pavées	" " - şose
Kaldırım taşı	Le pavé	Kâldırım - yol (şose)
Taşların diziliş tarzı	L'appareil	Kaldırım - taşı dizim
Tahta kaldırım	Le pavage en bois	Ağaç - kaldırım
Mozayik kaldırım	Le Pavage mosaïque	Mozaik - kaldırım
Beton şose	La chaussées en béton	Beton - yol, beton - şose
Asfalt kaldırım	Le pavage en carreaux d'asphalte	Aafalt - kaldırım
Aafalt	L,asphalte	Asfalt
Bitüm	La bitum	Bitüm
Karbonlu müvellidül-malı liyanlar	Les liants hidrokarbonés	Birleştirenler Bak: BV
Taktir	La distillation	İmbikleme
Kısmî taktir	La distillation fractionnée	Parçalı - imbikleme "
Tecrübe	L'essais	Deneme, sınaama "
Müşakkat	Les dérivées	Üretmeler
Kesafet	La densité	Sıklık
Zahirî kesafet	La densité apparente	Görünür - sıklık
Lüzuciyet	Le viscosité	Yapışkanlık.
Kıvam	La consistance	Tav
Nüfuziyet	La pénétration	Geçerlik
Tahammuz kabiliyeti	L'oxydabilité	Paslanabilme
İncirar	La ductilité	Uzanabilme
Bir cismin buhar veya gaza tahvili tetayyür)	La volatilisation	Gazlaşma

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Yumuşama ve erime noktaları	Le poin de fusion et poin de rammolissement	Erime ve yumuşama sınırı
Alev alma noktası	Le point de flamme	Alavlanma - sınırı
Yanma noktası	Le poin de combustion	Yanma sınırı
Hallolma kabiliyeti	Le solubilité	Eriye bilme
Serbest karbon	Le karbon libre	Kömür
Sabit karbon	Le carbon fixe	Kalgın - kömür
Naftalin	La naphtaline	Naftalin
Liyan	Le liant	Birleştiren
Mai liyanlar	Le liant hydraulique	Sudonaç . Bak: BV
Maiyeti karbonlu liyanlar	Le liant hydrocarbonées	? " "
Bir cismin zerratinin inceliğine ait teşekkül	La composition granulometrique	? " "
Kompakt	La compacte	Pek, som "
Tağyiri şekil	La déformation	Biçim - değiştirme
Harurî	Thermique	? ısı Bak: BV
Tazyik	La pression	Basım
Elâstikiyet	L'elasticité	Süngenlik
Kakma	La poinçonnage	Kakma
Müsademe	La choc	Çarpma
Aşınma	L'usure	Aşınma
Sathî katranlama	Le goudronnag superficial	Kara sakızlama, yüz-katranlama
Tarzi icra	La mode d'execution	Yapım - çığı
İhzar	La préparation	Tayarlama, anıtma
Malzeme	Les matieres	Nitik
İmtizaç maddesi	Le matiere d'agregation	Birleştirme - nesneleri
Cihaz	L'appareil	Takım
Yaya kaldırımı	Trottoir	Yaya-kaldırımı
Nüfuz usulü	Methode de penetration	Sızma-çığı
Karıştırma usulu	Methode de melange	Karma-çığı
Faslı müşterek	Le joint	Aralık
Oluk	Le canivau	Oluk
Bakım (mütemadi tamir)	L'entretien	Bakım
Personel	Le personelle	Kişi, emekçiler
Teşkilât	L'organisation	Kurum

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Mühendis	L'ingenieur	İnceer (ince - er)
Başçavuş	Conducteur	Başçavuş
Çavuş	Commis	Çavuş
Tamirat amelesi	Le cantonnier	Bakım - işçisi
Süpürge	Le balais	Süpürge
Yolların tozlanmı- süpürmek	L'epoudrement	Süpürme
Yolların çamurlarını kaldırmak	L'ebouage	Çamur - küreme
Sürgü	Le rabot	Sürgü
İz çizgisi	Le frayé	Teker - izi
Çukur	Le flache	Çukur
Yaprakların kaldırıl- ması	Ramassage des feuilles mortes	Yaprak - kaldırma
Karların kaldırılması	Déblaiement des -	Karküreme
Kar sapanı	Charrus à neige	Karsapanı
Kumlama	Le sablage	Kumlama
Sulama	L'arrosage	Sulama
Tokmaklama	Pilonnage	Tokmaklama
Yama	L'emploi	Yama
Yama usulü	Methodes d'emploi	Yamalı - çığır
Kısmî bakım usulü	Methodes de l'emp- loi partiels	Parçalı - çığır
Beton yama	L'emplois - beton	Beton - yama
Loglama suretile umumî bakım usulü	Methodes de recharge- ment générales - cylindrés	Tüm - onarım - çığır, tüm onarma - çığır
İhzarat	L'approvisionnement	Gereklikler, anıtmalar
Bakım marsrafı	Depense d'entretien	Bakım-parası
Aşınma	L'usure	Aşınma
İstihlâk	La consommation	Tüketme, bitirme
Münakalât	La circulation	(Gidiş-geliş), işleklik
Münakalâtın kesafeti	L'intensité de circulation	Gidiş-geliş çokluğu
Münakalâtın sıklığı	La fréquentation	Gidiş-geliş sıklığı
Münaklâtın sıklığı- vahidi	Unité de fréquentation	Gidiş-geliş sıklık ölçüsü
Münakalâtın tadadı	Recensement de la circulation	(İşleklik) sayımı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Yolun tetümmatından (teferruatı) olan kısımlar	Les parties accessoire des routes	Yol-tümlükleri
Yol	Chemin	Yol
Sokak	Rue	Sokak
Yol	Voie	Yol
Cadde, hat	Route	Büyük yol
Çekme, cer	Tirage	Çekim, koşum
Araba	Voiture	Araba
Meyilli kısım	Déclivite	İniş
Cer	Traction	Çekme, çekim
Yol nizamnâmesi	Code de la route	Yol-türesi
K. U.	Courrier urgent	Ulak, tatar, yamçı
Yolcu	Voyageur	Yolcu
Yokuş, bayır	Montée	Yokuş
Yılkankavi-yol, rırdol	Serpentin	Yılkankavi
Dar dönemeç-lase	Lacet	Dolanbaçyol
Yapı-inşaat	Contruction	Yapı
Kilometre	Kilometre	Kilometre
Hektometre	Hektometre	Hektometre
Metre	Mètre	Metre
İdare, hizmet, servis	Service	İşler
Tasnif, sıralama	Classification	Sıralama
Millî yol	Rout nationale	Budun yolları. anayollar
Vilâyet yolu	Route départemental	Elbeylik yolları
Kararname	Décret	Buyrultu
Umumî yollar	Chemins publics	(Halk) yolları, elyolları
Ziraî yollar	Routes agricoles	Çiftçilik yolları
	Routes thermales	Kaplıca yolları
Orman yolu	Routes forestières	Orman yolları
Ooman yolu	Chemin forestières	Orman yolu
Sevkuiceyş yolları	emin strategique	Koşun y., ordu-yolları
Köy yolları	Chemin vicinale	Köy-yolları
İşletme	Exploitation	İşletme
Nakil vasıtası	Vehicule	Götürge
Mikdas	Échelle	Ölçü, oran
İz, pist, koşuyolu	Piste	Koşuyolu
Cadde	Bulevard, avenu	Uluyol

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
(Kenar) oluk	Piste cavalière	Atlı-yolu
Kabuk	Caniveau	Oluk
Tabaka	Croûte	Kabuk
Temel	Couche	Kat
Telâki-çatışma	Fondation	Temel, him
Bozulma, tahrip	Croisement	Çatak
Kenar	Destruction	Bozulma
Bordür, kenar taşı	Bord	Kıyı
Korkuluk	Bordure	Kıyı-taşı
Kısım	Garde-corps, le parapet	Korkuluk
Röfuj, sığınak	Section	Kısım
Nazım makta	Refuge	Sığınak
Mumasî makta	Section normal	Dik-kesim
Sür'at	Section tangentielle	Deygin-kesim
İleri itme	Vitesse	Hız, tezlik, çabukluk
Zemin, taban, toprak	Propulsion	İleri-itme
Mürekkip, mürekkep	Sol	Yer, taban
Dekapaj	Composante	Birleşgen, birleşik Bak:B.II
Dağıtmak	Dekapage	Yatkılama, tırmıklama
Kamyon	Disloquer	Dağıtmak
Sürtme	Camion	Kamyon
Temdidi istikamet	Frottement	Sürtme
Yedekte giden	Allignement	Doğruluk uzatımı. Bak: B. II
Satıh, yüz	Remorque	Yedeklik
Yük	Surface	Yüz
Kabiliyet-siz	Marchandise	Yük
Kaynama, yığılma	Capacité	Sığım. Bak: B II
Geliş gidişe engel olmak	Agglomerotion	Yığıntı
Dört-yol ağzı	Encombrer	Engel olmak, yol kapamak
Korungu	Carrefour	Dört - yol - ağzı
	Singe de crainte	Korungu
	Poussière	Toz
	Déchosser	Yol bozmak
Yuva, taşboşluğu		
yuvası	Alvéoles	taş - çukurları
Yasak - tahtası	Panneau	Yasaklık
Kilometre işareti	Borne kilometrique	Kilometre taşı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Yol gösteren levha	Tableau indicateur	Yol gösterge (si)
Kasis	Cassis	Kasis, yaykılan
Yedek çekme	Holage	Yedek - çekme
	Clayonnage	Çitleme
	Fascinnage	Demetleme
Şev	Fruit	Kaş
Koruma	Conservation	Koruma
Ağaç dikimi	Plantation	Ağaçlama
Emniyet	Sécurité	Güvenme
Batak	Taillis	Batak
Çalılık	Futaie	Çalılık
Takatu, telâki noktası	Intersection. Il BL.	Yol - çatı
Sıva	Enduit	Sıva
Seyyah	Touriste	Gezgin
Harabî, bozulma	Ravinement	Eneçlenme, oyulma
	Boutisse	Kenet - taşı, kenetlik
	Massif de fondation	Temel - bütünlüğü
Jalonlamak	Jalonner	Gönderlemek
Çırpı	Cordeau	Çırpı
Çivi	Chevillette	Çivi
	Nivelette	Düzeltgi, yasımlık
	Bache	Örtü
Şantiye, işyeri	Chantier	İşyeri
Lokomobil	Lokomobile	Lokomobil
Ölçü	Mesure	Ölçü
İrtibat, bağ	Liaison	Bağ
Sınır belliliği	Born limite des départements	Sınır - taşı
Proje	Projet	Tasar
Vakit	Detetion	Çağ
Mahalli kuyudat	Inscription de localisation	Yerlik (kütükler)?
İdarî kuyudat	Inscription de la direction	Tecemlik «t. def. ler.»
Mania işaretleri	Signaux d'obstacle	Engel belgileri, e. imleri.
Mihver	Axe	Dingil
Dönemeç	Virage	Dönemeç
Giriş	Entrée	Giriş
Dizlik	Genouillée	Dizbağı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Çatlak	Fisure	Çatlak
Yarılmak	Foudiller	Yarılmak
Çığ	Avalanche	Çığ
Çamura batmak	S'embourber	Çamura - batmak
Katar, dizi	Convoi	Katar, dizi, ulam
Şehir yplu	Voie urbaine	Kent - yolu
Parke kaldırım	Pavage en pierre	(Psrke) kaldırım
Parke kaldırım	Pavé d'échantillon	(Kaldırım taşı)
Sat'hî kaplama	Revetment superfisiel	Engin kaplama
Sandık	Forme	Sandık
Taş kırıntısı	Etritus pierreux	Taş kırıntıları
Yumru, tümsek	Tête de chat	Yumru, kedibaşı
Çukurluk	Nit de poule	Çukurluk
Yayma, serme	Répendage	Serme, yayma
Taş ocağı	Carriere	Ocak
	Rouleau	Loğ
	Manoeure	İşçi
	Camion - trémie	Hunulu - kamyon
	Camion bascule	Devrimli kamyon
Silindirleme	Cilendrage	Loğlama
Döşeme sandığı	Encaisement	Döşeme - sandığı
Sonda	Sonde	Delgiç ✓
Sondaj	Sondage	Burğulama, denem, delme
Serbest düşürme	Chute libre	Serpe düşüm
Zemin tabakası	Couche de terre	Yerkatı
Burgu	Forés	Burgu
Su tabakası	Nappe d'eau	Su katı
İmalâtı sınaie	Ouvrages d'art	Ezyapımlar
Lâğımcı mili	Barre à mine	Lâğımcı şişi
Alet	Outil	Aygıt
Sondajda delen kısım	Outil d'attaque	Delgiç süngüsü, denek süngüsü
Sonda çubukları	Tiges des sondes	Delgiç çubukları
Sonda başlığı	Tête du sonde	Delgiç başlığı
Makkap	Trepans	Delgi, matkap
Adi makkap	Trepans ordinaire	Üdürğü, delgi
Memeli makkap	Trepans à téton	Memeli delgi, üdürğü
Elmas uçlu makkap	Trepans à pointe de diamant	Elmalı delgi, üdürğü

Kullanılan Karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Burgu	Tarière	Büyük burgu
Ucu kurdelâlı burgu	Tarière à manche rubanée	Kolu şeritli burgu
Kurdelâlı burgu	Tarière à rubanée	Şeritli burgu
Temizleme	Curage	Temizleme, ayıklama
Yuvarlaklı kaşık	Cuiller à boulet	Yuvarlakkaşık
Seddeli kaşık	Cuiller à clapet	Kapaklı;kaşık
Verifikatör	Verificatreur	Tüplek
Vinç(sonda için ayak)	Chèvre	Vinç, kaldırma
Tevkif anahtarı	Clef de retonu	Tutgaç, durdurma ✓
Mesnet	Appui	Dayak, oturma
Glisiyer	Glissière	Kaydırak ✓
Zemine tespip	Implantation	Yere kakma
İki ucu sivri kazma	Pioche	Taşkazması
Bir ucu yassı diğer ucu sivri kazma	Tournée	Toprak kazması, külünk kazma
Külünk	Pie'	Külünk, ocakkazması
Kök kazması	Pioche à défricher	Kökkazması
Kürek	Pelle	Kürek
Toprak kazmağa mahsus buharlı ma- kine	Terrassie à vapeur	Buğulukazğı, buğulutop- rakçı
Ekskavatör	Excavateur	Kazğı
Kaşıklı ekskavatör	Excavateur à cuillère	Kaşıklıkazğı
Godetli ekskavatör	Excavateur à godet	Kovalıkazğı
Zemini tırmalayan kovayı havi ekska- vatör	Excavateur à benne rabo- teuse	Tırmıklı kazğı
Çeneli ekskavatör	Excavateur à benne pre- neuse ou machoire	Çenelikazğı
Kova	Benne	Kova
Katerpillar	Katerpillar	Kazaratar
Mil üzerinde dönme	Pivotement	İğ - döneml
Hacmi istiabı	Capacité	Sığım
Kol	Flèche	Kol
Nafi iş	Rendemet	Verim
Toprak işi yapan a- mele veya makine	Terrassier	Toprakçı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Bir şeyin kurulması (montaj)	Montage	Kurulma, kurma
Çukur kazma çukur Bulunduğu mevkiin üst tarafını kazmak üzere çalışan	Fouille Traveiller en décapement	Temel, him İndirme, indirim
Elent(godeli ekskav- törlerde godeleri havi zencirin mual- lak bulunduğu kol)	Elinde	Kol
Tambur	Tourtau	tambur
Toprak üzerinde makine	Decapeuse mécanique	Düzeltilgi
Taşçı pensesi	Pince de carrier	Taşçıkıskacı, taşçıkısacı
Taşlar üzerinde çiz- gi yapmağa mahsus bir nevi çekiç	Pointerolle	Çizeç
İz usulü	Procédé à la trace	İzçığrı
Kesme usulü	Procédé par abatage	Kesmeçığrı
Lâğım mili	Fleuret	Lâğımşışı
Lâğım kaşığı	Curette	Lâğımkaşığı
Perforatris	Perforatrice	Delgi
Hareketi devriyeli perforatris	Perforatrice à rotation	Döner delgi
Darbeli perforatris	Perforatrice à percussion	Vururdelgi
Lağım deliği	Trou de mine	Lâğımdeliği
Mİ	Epinglette	Şiş, iğ
Sıkı	Bourroire	Sıkı,
Sıkılama	Bourrage	Sıkılama
Fişenk, hartuç	Cartouche	Fişek
Lâğımı ateşleme	Tirage de mine	Lâğımatma
El arabası	Brouette	Elarabası
Döşemesi parmak- lıklı elarabası	Brouette à barre	İkskaralı - elarabası
Harcin eczası beynin- deki nispet	Dose	Katım
Tombro	Tombereau	İkitekerli arba
Yarım ay	Demie lune	Yarım ay

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Kör tahmil ve tahliye hattı	Cul de sac	Uçdöneği
Lokotraktör	Locotracteur	Lokotraktör
Seviye farkı	Denivelation	Denkayrılımı, yasıayrılımı
Bir sıkleti şakulî olarak çıkararak tertibat	Monte charge	Yükkaldırıcı
Elevatör	Élevateur	Yükseltici
Sathi mail	Plan incliné	Aklan
Otomotör	Automoteur	Otomotör
Nihayetsiz zincir veya kablo	Câble ou chain san fin	Sonsuz zincir, sonsuz köstek
Havaî nakliyata ait tertibat	Transporteur aérien (funiculaire)	Asmaaktarım
Havaî nakliyatta cer kablosuna delik tertibatı ile rap- tedilmiş tip	Transporteur à navette	Mekikli - aktarım
Tahmil ve cer kablosu.	Câble porteur et tracteur	Yükleme ve çekme halatı
Tek kablolu	Monocable	Tekhalat
Pilon	Pylon	Tırkiç - ayak, kafes - ayak, pilon
Köşe istasyonu	Station d'angle	Büküdurağı, dirsekdurağı
Mütevassıt istasyonu	Station intermediaire	Ortadurak
Nihayet istasyonu	Station extrême	Son durak
Terfi ve nakil cihazı	Élevateur transporteur	Yükseltme ve taşıma takımı
Tesviyei türabiyenin seviyesi	Crête	Bölnek, an
Kavaliye	Cavalier	Yörep korur, kaş - korur
Kademe	Gradin	Diş, basamak
Künet usuliyile yapma	Exécution par cunettes	Arkli yapım, arkliçığır
Toprağı kenarlara atarak hafir yapma tarzı	Exécution par retrous- sement	Atımlıçığır
Üstten başlama usuliyile yapma	Exécution par attaque supérieur	Üstenbaşlama - çığır

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Huni usuliyile yapma	Exécution en entonnoir	Hunuluçığır
Galeri	Galerie	İn
İksa tahtaları	Dosses	Kaplama tahtaları
Kama	Coin	Kama
Kıvam	Consistance	Tav
Başlık	Chapeau	Başlık
Dikme	Poteau	Dikme
Çökücü zemin	Terrain ébouleux	Çöker yer
Akıcı zemin	Terrain coulant	Akıcı toprak
İlerleme dehlizi	Galerie d'avancenment	İllerleme ini
Tepe dehlizi	Galeri de faîte	Üstin, üst - in
Kaide dehlizi	Galeri de base	Altın, alt - in
Taban	Semelle	Taban
Kalıp	Cintre	Eğgi kalıp
Kemer kalıplarının üstüne geçen kaplama tahtaları	Couchis	Eğgi tahtaları
Stros	Strosse	Tavan
İksa	Boisage	Kaplama
Bukliye (kalkan) usulü	Méthode de bouclier	Kalkançığrı
Kalkanın ucu	Avant bec du bouclier	Kalkanucu
Su altında bulunan zemin	Terrain inondé	Subasağı, rebiz
Veren	Verin	Kaldırğa
Kemer	Voûte	Eğme, kemer
Kenar ayakları	Pieds droits	Kıyıayak, kenar - ayak
Makas	Ferme	Makas, sındı
Tarak ameliyatı	Dragage	Taraklama
Çatal	Gaffe	Çatal
Ucu dişli taş kıran demir (hardi)	Hardi	Dişlimurç, dişlitarak
Pençe	Griffe	Kısaç, kıskaç
Kerpeten	Tenaille	Çiviçeker
Çeneli tarak aleti	Drague à machoir ou drague à benne pre-neuse	Çeneli tarak
Godeli tarak aleti	Drague à godet	Kovalı tarak
Gemi teknesi	Coque	Gemi teknesi

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Godeli taraklarda godeli zinciri havi kolun mesnedi	Beffroi	Koldayağı
Oluk	Couloir	Oluk
Godeli zincir	Chain à godet	Kovalı - köstek, kovalı zincir
Galet zinciri	Chain à galle	Yuvalı zincir
Gayrikabili inhina nakil tertibatı	Transmission rigide	Eğilmez - aktargı, eğilmez - götürge
Geminin sağa sola cenbî hareket ederek yürümesi	Mouvement de papillonage	Yalpalıgidiş
Emici tarak aleti	Drague aspiratrices ou drague suceuses	Emertaraklar
Mevaddı hafriyenin nakline mahsus ambarı havi tarak	Drague porteuse	Ambarlıtarak
Ufalayıcı cihaz	Désagrégateur	Ufaltgı
Nakliyat yapan döşeme	Tablier transporteur	Taşırdöşeme
Refulör (mevaddı hafriyeyi su ile karıştırıp tazyik tah-tında atan cihazlar)	Refouleur	Atgaç, atgı
Kayaların hafri	Dérochement	Kayakazımı
Çökertme suretiyle seviyeyi indirmek	Dérochement par effondrement	Çöketme çığrı
Kazık	Pieux	Kazık
Palplânş	Palplanche	Tahtakazık
Çarık	Sabot	Çarık
Çakma aleti	Engin de battage	Çakaç
Tokmak	Mouton	Tokmak
Şahmerdan	Sonnette	Büyükçakaç, büyük-çakaç
El ipleriyle müteharrik şahmerdan	Sonnette à tiaude	Urganlıçakaç, urganlı-çakaç
Buhar doğrudan	Sonnette à action directe	Buğuluçakaç,

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
doğruya tokmağa icrayı tesir eden şahmerdan		Burgurlu-çakaç
Deklipli şahmerdan	Sonnette à declic	Mandallıçakaç, mandallı-çakaç
İpiyle beraber düşen şahmerdan	Sonnette à retour de câble	İpliçakaç, ipli - çakaç
Nihayetsiz zincirle işleyen şahmerdan	Sonnette à chaine sans fin	Zincirliçakaç, zincirli - çakaç
Çift	Jumelles	Çüt, çift
İrtibatı bozan	Déclancheur	Bağlambozan
Çeneli delik	Declic à machoir	Çenelimandal, çeneli-mandal
Çengelli delik	Declic à crochet	Çengelli mandal, çengelli- mandal
Buharlı tokmak	Marteau à vapeur	Buğulu tokmak, buğulu- tokmak
Madenî ağızlık, rekor	Lance	Ağızlık
Ağacın cinsi	Essance de bois	Ağaçsoyu
Çember	Frette	Çember, kuşak
Yalancı kazık	Faux pieu	İretikazık, iğreti - kazık
Diyafram	Diaphragme	Çizim, diyafram
Fonttan uç	Culot en fonte	Dökme uç
(Kaplama) panno	Panneaux	Kaplama
Yalancı zıvanalı geçme	Assemblage à fausse languette	Yarımgeçme, yarım - geçme
Dairevî oyuklu geçme	Assemblage à gorge	Oyuklugeçme, oyuklu-geçme
Lâmba	Rainure	Lâmba
Zıvana	Languette	Dilcik, zıvana
Müsellesî şekilde geçme	Assemblage à grain d'orge	Üçlek geçme, üçlek-geçme
Nısıf sihande irtibat	Assemblage à mie boie	Yarıbağlam y. b.
Hareketi raksiye yapan testere	Scie oscillante	Titrekbiçki t. b.

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Kurdelâ testere	Scie à ruban	Şeritbıçkı
Devranî testere	Scie circulaire	Dönerbıçkı
Teçizat	Armatures	Gereklik
Mahallinde dökülmüş beton kazık	Pieux lancé	Dökme-betonkazık
İnfilâk maddesiyle yeri açılmış beton kazık	Pieux à explode	Patlarlı-kazık
Patenli kazık	Pierre à patin	Tabanlı kazık, tabanlı kazık
Vidalı kazık	Pieux à vis	Burmalıkazık, burmalı-kazık
Batardo	Batardeau	Sandıklama
Tahta kaplamalı batardo	Batardeau à cofrages en bois	Tahtakaplı-sandıklama
Kontr batardo	Contreatardeau	Dış-sandıklama
Gayrikabili nüfuz	Étanche	Sızmaz
Suyu boşaltma	Épuisement	Suboşaltma
Çamçak	Écope	Çamçak
Bostan dolabı	Noria	Dönerge
Tulumba	Pompe	Tulumba
Emme tulumba	Pompe aspirante	Emme tulumba
Basma tulumba	Pompe poulante	Basma tulumba
Sedade	Clapet	Kapak
Devvar tulumba	Pompe ratative	Döner tulumba
Kuvvei anilmerkezili tulumba	Pompe centrifuge	Göbek güçlü tulumba, göbek-güçlü-tulumba
Pülzometre	Pulsometre	Topaç tulumba
Ejektör	Ejecteur	Havalı emme tulumba
Temel	Fondation	Temel, him
Oyulma	Affouillement	Oyulma
Nüfuziyet	Perméabilité	Sızarlık
Çıkıntı (köprü tel-lerinde)	Empatement	Himçikıntısı, him-çıkıntısı
Oyulmağa karşı yapılan tertibat	Parafouilles	Oyduramazlık
Radye	Radier	Temelkorur, himkorur
Kreş	Crêches	Karık teknesi
Rizbern	Risberne	Korurdemet
Anroşman	Enrochement	Kayalama
Radye jeneral	Radier général	Tümtemel

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Basıklık miktarı	Surbaissement	Basıklık
İksa	Blindage	Kaplama
İksa	Boisage	Ağaçkaplama
Dayak	Étrisillon	Dayak
Demet	Fascine	Demet
Sandık (temel işle- rinde kullanılan)	Caisson	Sandık
Tahtezzemin su ta- bakasının seviye- sini tenzil suretiy- le temel inşası usulü	La fondation par abisse- ment de la nappe aquifère	Suinimlitemelçığı su - inimli - temel - çığı
Zemini incimat ettir- me suretiyle temel usulü	La fondation par congé- lation du terrain	Dondurmatemel, dondur ma - temel
Şevli dökme (beton gibi maddeler için)	Coulage en talus	Yatıkdökme, yatık - dökme
Letans	Laitance	Köpük
Sun'î blok	Blocs artificiel	Yapmatekkaya, yapma-tek-kaya
Ufkî dizi	Assies	Düzdizi
İzkara	Grillage	İzkara
Havaj usuliyle temel	Fondation par havage	İndirmetemel, indirme-him
Çember	Rout	Temelçemberi kuşak
Havayı muzayyikalı temel	Fondation à l'air com- primé	Sıkışık havalı temel, sıkışık- havalı - temel
İş odası	Chambre de travaille	İş odası, çalışma odası
Hava kantarası	Sas ou éclus à air	(Hava) - alışma - odası
Borulu temel	Fondation tubulaire	Borulu temel, borulu him
Yerde terkedilen sandıklar üzerine yapılan temel	Fondation sur caissons perdues	Yitikambarlı temel, yitik - ambarlı - temel
Müteharrik sandık- lar	Caisson mobile	Taşınırsandık, yüzer- sandık
Asılı sandıklar	Caisson suspendue	Asılı sandıklar asılı - san- dıklar
Kloş sandık	Caisson cloche	Çansandık, çan - sandık
Muvazeneli sandık	Caisson mobile équilibré	Denkli yüzersandık, denkli- yüzer - sandık
Muvazene odası	Chambre d'équilibré	Denkli oda, denkli - oda
Sakız - beli	La bêche	Sakız - beli

YOL TAMİRATI, KÖPRÜLER VE BETONARME İSTİLAHLARI

Yollar ve Nakil Vasıtaları Bölüğü, yukarıdaki yollar ve yol usulü umumiyesi istilahlarından başka yol tamirati, ahşap, demir ve kârgir köprüler ve betonarme istilahları üzerinde de çalışarak hazırladığı karşılık tekliflerini Kolbaşılığa vermiştir. İstilah merkezinde tetkik edilmek üzere bulunan bu teklifleri de aşağıya koyuyoruz.

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Demiryol	Chemin de fer	Demiryol
Ray	Rail	Ray
Ray mantarı	Champignon	Raymantarı
Ray gövdesi	Ame	Raygövdesi
Ray tabanı	Patin	Raytabanı
Travers	Travers	Travers, eşik
Conta	Joint	Ek
Cebire	Eclisse	Eklik
Bulon	Boulon	Cıvata, bulon
Ergo	Ergot	Tırnak
Krapo	Crapaud	Kurbağa
Plaka	Sellete	Kepi [A. D. 222]
Rondela	Rondelle	Pul, bilezik
Tirfon	Tirfond	Burguluçivi
Krampon	Crampon	Karaçivi
Balast	Ballast	Aramolozu, balast
İmlâ	Remblai	Dolma
Yarma	Tranchée	Yarma
Plâtfom	Plateforme	Yolyüzü
Şev	Talus	Yörep, kaş, yöre
Banket	Banquette	Yolkıyısı
Hendek	Fossée	Ark
Muhafaza hendeği	Fossée de garde	Korumaarkı
Güzergâh	Tracé	İz, yolizi
İstikşaf	Reconnaissance du trace	Tarama, arama
Güzergâh tayini	Etude du tracé	İzgeçirme

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Sınaî imalât	Ouvrages d'art	Ezlikyapımlar
Tünel	Tunnel	Tünel
Derivasyon	Dérivation	Yatak değişimi, saptırım
Yol tebdili	Dérivation du chemin	Yoldeęiştirme
Hemzemin geçit	Passage à niveau	Geçit
Fevkanî geçit	Passage supérieur	Üst geçit
Tahtanî geçit	Passage inférieur	Altgeçit
Bariyer	Barriere	Geçitkapar
İşaret	Signal	İm (A. D. S. 186)
İleri işareti	Signal avancé	İleriim
Semafor	Sémaphore	Kolluim, semafor
Serbest yol	Voie libre	Açık yol
Derayman	Déraillement	Yoldançıkma, pırtma (A. D. S. 312)
Yokuş	Rampe	Yokuş
İniş	Pente	İniş
Sahanlık	Palier	Düzlük
Alinyiman	Alignement	Doğru (Bak: B. II.)
Münhani	Courbe	Eęri, bükü (Bak: B. II.)
Nısıf kutur	Rayon	Bölek? (Bak: B. II.)
İltisak kat'ı mükâfisi	Raccordement parabolique	Ağızlık
Sürekartman - açıklık fazlası	Surécartement	Açıklıkpayı
Dever	Devers	Yükselti
Normal açıklık	Ecartement normal	Ortaaçıklık
Sehim	Flèche	Ok
Gabari	Gabarit	Çap
Döner köprü	Pont tournant	Dönerköprü
Sondaj	Sondage	Burgulama
Drenaj	Drainage	Kurutma
Heyelân	Eboulement	Göçme
Kayma	Glissement	Kayma
Tulânî makta	Profil en long	Boykesimi, boykesim
Arzanî makta	Profil en travers	Enkesimi, enkesim
Terkibi türap	Cubage de terre	Toprakölçümü
Tahriki türap	Mouvement de terre	Toprakdenkleme
Piketaj	Piquetage	Kazıklama
Şenaj	Chainage	Ölçme

**Kullanılan
karşılığı**

Aplikasyon
Üst yapı
Alt yapı
Mimba tarafı
Mansap tarafı
Çökme
Tesviyei tıabiye
Hizmet yolu
Tesviye
Ariyet
Depoya koymak
Graden
Şevlerin iksası
Taşla iksa
Oyulma
Alimantasyon
Su cenderesi
İsale borusu
Tahliye borusu
Dekovil yolu
Kontrpuva
Kar siperi
Tavşan ayağı
Makas göbeği

Kontrray
İğne
Trengle
Peron
Rampa
Kömür rıhtımı
Makine sundurması

Buraj kazması
Açıklık gabarisi
Disk
Dever tahtası
Soğuk keski

Fransızca

Application
Superstructure
Infrastructure
Côté amont
Côté aval
Tassement
Terrassement
Chemin de service
Réglage
Emprunt
Mettre en dépôt
Gradin
Revêtement des talus
Perré
Affonillement
Alimentation en eau
Grue hydraulique
Conduite d'amenée
Conduite de décharge
Voie de décauvill
Contrepoids
Para-neige
Patte de lièvre
Coeur du croisement

Contrerail
Aiguille
Tringle de manoeuvre
Perron
Rampe
Quai à charbo
Remise à locomotive

Pioches à bourrer
Gabarit d'écartement
Disque
Régle a devers
Tranche

**Bulunan
karşılığı**

Yerleme
Üst yapı
Alt yapı
Kaynak yönü
Kavşak yönü
Çökme, oturma
Toprak yasımı
İş yolu
Düzelme, yasım
Öndüçlük
Yığınlama
Dış, basamak
Yörekaplama, kaşkaplama
Taşkaplam
Oyulma
Suverge, subeslem
Savak
Getirme borusu
Boşaltma borusu
Dekovil yolu
Denklik
Karkal kanı
Tavşan ayağı
Sındı göbeği, makas
göbeği
Koruma rayı
İğne
İğne kolu
Seki
Yanaşak
Kömür rıhtımı
Makine sundurması, ma-
kinelik
Tıkım kazması
Açıklık çapı
Sini, tepsi
Yükselti tahtası
Soğuk keski

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Varyoz	Masse	Varyoz
Vagonet	Vagonnet	Vagoncuk
Drezine	Draisine	İşarabası (şeytan) arabası
Doğru yol	Voie principale	Doğru yol
Kör yol	Voie morte	Kör yol
İçtinap hattı	Voie d'évitement	Sığınak
Devvar levha	Plaque tournante	Döndürge
Transbordör	Transbordeur	Aktargaç, aktarga, aktargı
Katarların telâkisi	Croisement des trains	Katar, dizik, ulam karşılaşması
Peron çatısı	Marquise	Seki çatısı, seki örtüsü
Buraj	Bourrage	Tıkım
Kaldırma	Relevage	Kaldırma
Tanzim	Dressage	Düzeltilme, düzeltim
Kârgir köprü	Pont en maçonnerie	Taşköprü
Menfez	Aqueduc	Sugeçek, sugeçirge, geçirge
Kemerli menfez	Aqueduc vouté	Eğmeli sugeçek, kuşaklı sugeçek, kemerli sugeçek
Borulu menfez	Buse	Boru - sugeçek
Kapaklı menfez	Dalot	Kapaklı - sugeçek
Küçük köprü	Pontceau	Köprücük
Su kemeri	Pont - aqueduc	Su köprüsü, su kemeri
Piyade köprüsü	Passerelle	Yaya köprüsü
Fevkanî geçit	Passage supérieur	Üst geçit
Tahtanî geçit	Passage inférieur	Alt geçit
Sifonlu menfez	Aqueduc - siphon	Deve boynu - sugeçek, (sifonlu) - su geçek
Kaim köprü	Pont droit	Kese köprü, (kaim köprü) doğru köprü
Verev köprü	Pont biais	Verev köprü
Kemer	Vôte	Eğme, kuşak, kemer
Göz	Arche	Göz
Göz (demir, ahşap ve betonarme köprülerde)	Travée	Göz
Viyadük	Viaduc	Yüksek köprü (viyadük) atlama
Takarrüp imlâsı	Levê d'accès	Atlama dolması

**Kullanılan
karşılığı**

Fransızca

**Bulunan
karşılığı**

Takarrüp viyadüğü	Viaduc d'accès	Yaklaşma - yüksek - köp- rüsü yaklaşma - (viya- düğü)
Kenar ayak	Culée	Kıyıayak
Orta ayak	Pile	Orta - ayak
Mesnet ayağı	Pile-culée	Anaayak
Sathı dahilî	Intrados, douelle	İçyüz, altyüz
Sathı haricî	Extrados	Dışyüz, üstyüz
Açıklık	Portée, ouverture	Açıklık
Sehim	Montée, fleche	Ok
Anahtar	Clef	Anahtar
Basıklık	Surbaissement	Basıklık
Ayak ön veçhi	Piedroit	Dikayak
Kemer başı müste- vileri	Plans des têtes	Eğmebaşı - yüzleri, ke- merbaşı - yüzleri
Ön kısım	Avant-bec	Önkısım
Arka kısım	Arrière-bec	Artkısım, arkakısım
Kürsü, kaide	Socle	Oturak
Gövde	Fût	Gövde
Harpuşte	Chaperon	Süyük, başlık (A.D. S. 355)
Çevre	Bandeau	Çevre
Kanat duvarı	Mur en aile	Kanat - duvarı
Ric'at duvarı	Mur en retour	Gerilme - duvarı
Şev	Talus	Kaş
Rubu mahrut	Quart de cône	Dörttebir hunu, dörtte- bir (mahrut) B. II.
Tempan duvarı	Tympan	Alınduvarı
Korkuluk	Perapet	Korkuluk
Plent taşı	Plinthe	Küpeşte
Korniş	Corniche	Saçak
Korunma yeri	Refuge	Sığınak
Hattî debuşe	Debouché lineaire	Ağızçevresi, akımçevresi
Sahtî debuşe	Debouché superficiel	Ağızyüzü, akım - kesimi
Kabarma	Remous	Kabarma
Feyezan yatağı	Lit majeur	Taşma - yatağı
Mahmuz	Epis	Sukalkanı
Tahliye gözü	Arche de decharge	Boşaltma gözü

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Hava payı	Revanche	Havapayı
Beşik ortüsü kemer	Voûte en berceau	Beşik - tonoz
Radye, taban	Radier	Temelkorur, himkorur taban
Kemer başı münhanisi	Courbe des têtes	Eğmebaşı - büküsü, kemerbaşı - büküsü
Sathı dahilî münhanisi	Courbe d'intrados	İçyüz - büküsü, altyüz - büküsü
Kaim makta	Section droite	Dikkesim
Özengi	Naissances	Özengi
Basık kemer	Voûtes surbaissées	Basık eğme, basık kemer, basık kuşak
Sivri kemer	Ogive	Sivri - eğme, sivri - kuşak, sivri - kemer
İnkisar sathı	Point de rupture	Kırılmayüzü, kırılma (sathı)
Kemerin bel noktası	Les reins d'une voûte	Eğmeböğrü, eğmebeli, kemer - böğrü, kemerbeli
Hattı tazyik	Courbe des pressions	Basımçiziği, (tazyik) (hattı)
Subasman	Soubassement	Oturak, subasman
Mulür	Moulure	Yuva
Rulo	Rouleau	Dürüm ✓
Kuleperdü	Culée perdue	Gömülü - kıyıayak
Tahfif	Evidement	Yeğniltme, yüngülletme
Tulânî tahfif	Evidement longitudinal	Boyunayeğniltme, boyunayüngülletme
Arzanî tahfif	Evidement transversal	Enineyeğniltme, enineyüngülletme
Mer'i tahfif	Evidement apparent	Görünür - yeğniltme
Mazgal	Barbacane	Mazgal
Gergi	Tirant	Gergi
Şap, gömlek	Chape	Gömlek
Garguy	Gargouille	Çörten
Verev kemer	Voûte biaise	Vereveğme, verevkemer
Nazarî tertip	Appareil orthogonal	(Nazarî) - düzen
Helezonî tertip	Appareil helicoidal	Bu malı - düzen
Verevlik zaviyesi	Angle du biais	Verevlik dirseği, verevlik (zaviyesi)

**Kullanılan
karşılığı**

Yastık
Payende, kontrefor
Kurşunlu mafsal
Devvar mafsal
Mafsallı kemer

Mütedahil kemer
Kalıp
İki mesnetli kalıp

Müteaddit mesnetli
kalıp

Plâtelaj, döşeme
Makas

Vo
Kusi, aşık
Taban

Besleme
Yanlama
Gergi

Çift gergi
Dafii riyah

Parafuy
Gart radye
Rampan

Derz
Boş derz
Su cenderesi

Kama
Kum kutusu
Kalıp tenzili

Baba
Çivi
Bulon-civata

Bulon gövdesi
Bulon başı
Somun

Halka
Klâmo
Çarık

Fransızca

Coussinet
Contrefort ✓
Articulation sur plomb
Articulation tournant
Voûte articulée

Voûte encastrée
Cintre ✓
Cintre retroussé

Cintre fixe

Platelage
Ferme
Vaux

Couchis
Semelle
Fourrure

Arbaletrier
Entrait
Entrait-moise

Contreventement
Parafouille
Garde-radier

Rampant
Joint
Joint sec

Verin hydraulique
Coin
Boit à sable

Decintrement ✓
Poinçon
Cloue

Boulon
Corps du boulon
Tête du boulon

Ecrou
Rondelle
Clameau

Sabot

**Bulunan
karşılığı**

Yastık ✓
Payanda, destek
Kurşunlu oynak
Döner oynak
Oynaklieğme, oynaklı -
kemer

Oynaksız kemer
Eğgi, kalıp
İki dayaklı-eğgi, iki da-
yaklı-kalıp
Çok dayaklı-kalıp

Döşeme
Sındı, makas (A.D.S. 338)

Vo
Aşık
Taban

Besleme
Yanlama
Gergi

Çift gergi
Yelbağlam
Oymazlık

Temelkorur, himkorur
Kanat-üstlüğü
Derz

Boş derz
Su cenderesi
Kama

Kum kutusu
Kalıp sökme, eğgi-sökme
Baba

Çivi
Bulon, civata ✓
Bulon gövdesi

Bulon başı
Somun ✓
Pul, bilezik ✓

Kanca
Çarık

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Zıvana	Tenon	Dilcik, zıvana
Lâmba	Mortaise	Yiv, lâmba
Tahta	Planche	Tahta
Madriye-Kalas	Madrier	Kalas, madriye
✓ Lâta	Latte	Lâta
Kiriş	Poutre	Kiriş
Dikme-Direk-Sütun	Poteau-Montant	Direk, dikme
Kazık	Pieux	Kazık
Destek, payanda	Contrefiche	Destek, payanda
Kadron	Cadron	Dilme, dörtleme
Destekli kiriş	Springwerk	Destekli kiriş
Taban	Sablière	Taban
Tabliye	Tablier	Döşeme
Esas kiriş	Poutre principale	Anakiriş
Arzanî kiriş	Poutre transversale	Enkirişi, enleme
Tulânî kiriş	Poutre longitudinale	Boykirişi, boylama
Dayaklı kiriş	Poutre à contrefiche	Dayaklıkiriş
Bindirme kiriş	Poutre superposée	Bindirmekiriş
Dişli kiriş	Poutre à dent	Dişlikiriş
Altlık kirişi	Sous-poutre	Altlıkkiriş
Takos	Tasseau	Kama, takos, besi
Kafes kirişi	Poutre à treillis	Tırkıçkiriş, kafeskiriş
Başlık	Semelle	Başlık
Kutrî	Diagonal	Çaprazlama
Dikme	Montant	Dikme
Gergi	Tirant	Gergi
Dafii riyah	Contreventement	Yelbağlam
Şevale	Chevalet	Bingi
Kavrama	Moise	Kavrama
Bağlama	Pièce de liaison	Bağlama
Muhafaza kazığı	Pieux de protection	Korumakazığı, göğüsle- mekazığı
✓ Kenar ayak	Culée	Kıyı-ayak, kenar-ayak
✓ Orta ayak	Pile	Ortaayak
Pale	Palée	Kazıkayak
Esas kiriş	Poutre principale	Anakiriş
Arzanî kiriş	Poutre transversale	Enkiriş, eninekiriş, en- lemekiriş, enleme
Tulânî kiriş	Poutre longitudinale	Boykiriş, boylama

**Kullanılan
karşılığı**

Dafii riyah kirişi
Mesnet tertibatı
Sabit mesnet

Zelkî mesnet
Mütedahil mesnet

Gergi

Ankraj

Perçinli kiriş

Kafes kiriş

Başlık

Dikme

Kutrî

Dikim

Kaim köprü

Verev köprü

Sabit köprü

Müteharrik köprü

Levha

Yassı

Çıkıntılı levha

Kubbevî levha

Dalgalı levha

Profilli aksam

Korniyer - Köşebent

Putrel - Dubl - te

Zores

İttihat

Perçin

Bulon - Cıvata

Perçin başı

Perçin gövdesi

Ta

Buterol

Mataj

Somun

Font - Dökme

Demir

Çelik

Fransızca

Contreventement
Apareil d'appui
Appui fixe

Appui mobil

Appui encastré

Tirant

Encrage

Poutre rivée

Poutre à treillis

Semelle

Montant

Diagonal

Treillis

Pont droit

Pont biais

Pont fixe

Pont mobil

Tôle

Plat

Tôle striée

Tôle emboutie

Tôle ondulée

Profileé

Cornière

Poutrelle - Double - te

Zorés

Assemblage

Rivet

Boulon

Tête de rivet

Coup de rivet

Tas

Bouterolle

Matage

Ecrou

Fonte

Fer

Acier

**Bulunan
karşılığı**

Yelbağlam

Dayantı, oturga düzeni

Kalgın oturga, kaymaz
oturga

Kaygın oturga, kayar oturga

Oynaksız - oturga

Gergi

Dipgergi

Perçinlikiriş

Tırkıçkiriş, kafeskiriş

Başlık

Dikme

Çaprazlama

Dikim

Keseköprü, doğruköprü

Verevköprü

Kalgınköprü

Açmaköprü

Saç

Yassı

Baklavalısaç, tırtıklısaç

Tava

Dalgalısaç

Çekme demir

Bağlamdemiri, korniyer

İkiz-te

Döşemedemiri, zores

Birleştirme

Perçin

Bulon, cıvata

Perçinbaşı

Perçingövdesi

Tutaç

Baskıç

Mataj

Somun

Dökmedemir

Demir

Çelik

**Kullanılan
karşılığı**

Fransızca

**Bulunan
karşılığı**

Açıklık	Ouverture	Açıklık
Tahkim	Renforcement	Pekitme, berkitme
Besleme	Fourrure	Besleme
Kaynak	Soudure	Kaynak
Ek - Conta	Joint	Ek
İttihat levhası - Guse	Gousset	Birleşmesaçı, koltuk
Rabıta aksamı	Pièces de liaisons	Bağlantı
Gövde	Âme	Gövde
Düğüm	Noeud	Düğüm
Rijit	Rigide	Pek
Garguy	Gargouille	Çörten
Korkuluk	Garde-corps	Korkuluk
Kemer	Arc	Eğme, kemer
Tempan	Tympan	Alınduvarı
Kuşak	Entrait	Kuşak
Köprü başı	Tête de pont	Köprübaşı
Portal	Portal	Başçerçeve
Rotül	Rotul	Makara
Çarık	Sabot	Çarık
Mafsal	Articulation	Oynak
Kenar ayak	Culée	Kıyıayak
Orta ayak	Pile	Ortaayak
Pale	Palé	Kazıkayak
Pilon	Pylon	Tırkıçayak, kafesayak
Koltuklu giriş	Poutre en bequille	Koltuklukiriş
Vidalı kazık	Pieux à vis	Burgulu kazık
Bilezik	Manchon	Bilezik
Şapka	Chapeu	Başlık
İcraat resimleri	Dessins d'exécution	Yapımçizikleri, yapım- taslakları
İmalâthane	Atelier	İşlik
Miyanker	Trusquin	Çizgeç, çizeç
Tersim	Traçage	Çizim
Zimba	Poinçon	Zimba
Miskap	Foret	Delgiçucu
Kesme	Coupage	Kesme
Montaj - Kurma	Montage	Kurma
Tasnif	Bardage	Ayırım

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Buluuan karşılığı
Hizmet köprüsü	Pont de service	İşköprüsü
İskele	Echafaudage	İskele
Lansaj	Lançage	Sürme
Ripaj	Ripage	Çekme, Kaydırma
Boya	Peinture	Boya
Ketenyağı - Bezir	Huile de lin	Ketenyağı
Sülyen	Minium	Aşıboyası, sülyen
Neftyağı	Thérabentine	Terementi
Üstübeç	Ceruse	Kurşunakı, üstübeç
İs mürekkebi	Noire de fume	İskarası
Sikatif (Kurutucu)	Siccatif	Kurutgan
Kabul	Reception	Unama
Muvakkat - Kat'î	Provisoir - definitif	Süreksiz, sürekli
Tabliye	Tablier	Döşeme
Tevsi	Elargissement	Genişletme
Teçhizat	Armature	Gereklik, (demirler)
Emniyet sıkleti	Charge de sécurité	Güvenç - ağırlığı, güvenme - yükü
Çelik çubukların makta sathı	Surface de la section des aciers	Çelik çubukların kesim yüzü
Beton makta sathı	Surface de la section du béton	Beton - kesim - yüzü
Betonlama	Bétonnage	Betonlama
Kalıp	Coffrage	Kabuk, sandık, kılıf, kalıp
Kalıp sökme	Décoffrage	Kalıp - sökme, sökme kabuk - soyma
Su nisbeti	Proportion d'eau	Suoranı
Çemberlenmiş beton	Béton fretté	Çemberli - beton
Çember	Frette	Çember
Dal döşeme	Dalle	Düzdöşeme, dal
Hurdi döşeme	Hourdis	Kirişlidöşeme, hurdi
Plâk, levha	Plaque	Yaslak, plâk
Sünme, etiraj	Etirage	Sünme, uzanma
İltisak	Adhérance	Yapışma
Kalıp indirme	Décintrement	Eğgi - indirme, kalıp indirme
Dozaj	Dosage	Katım
Yuğurma suyu	Eau de gâchage	Yuğurmasuyu, karmasuyu

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Rötre, çekilme	Retrait	Çekilme
Etriye	Etriers	Özengi
Tâli teçhizat	Armature secondaire	Yardımcıdemirler
Tedahül	Encastrement	Oynamazlık, onyaksızlık
Tazyik tablası	Tablette de compression	Baskıtablası, sıkmatablası
Manivelâ kolu	Bras de levier	Kanırmakolu
Abak	Abaque	Aya
Yüzdesi	Pourcentage	Yüzdesi
Çubukların bindirme suretiyle raptı	Assemblage des barres bout à bout	Bindirmebağlantı
Çengel	Crochets	Çengel
Bindirme	Chevauchement	Bindirme
Kaynak	Soudre autogène	Kaynak
Mafsal	Articulation	Oynak
Yarım mafsal	Demi-articulation	Yarımoynak
Kısalma	Raccourcissement	Kısalma
Mihveri bitaraf	Fibre neutre	Duymazsinir, (sıfır) çizgisi
Halkavî aksam	Pièces annulaire	Bilezikli parçalar
Baca	Cheminées	Baca
Boru	Tuyaux	Boru
Hazne	Réservoirs	Kazna
Kule	Tours	(Kule) ?
Sızıntıyı kesme	Étanchité	Sızmazlık
Takke	Calotte	Tepelik
Kupol	Coupole	Yuvarlak - dam - içyüzü (kubbe)
Silo	Silos	Sarpun, silo (K. T.)
Pilon, ayak	Pylônes	Ayak
Betonarme travers	Traverse en béton armé	Demirlibeton-travers
Betonun yaşı	Age de béton	Betonun-yaşı
Tevzi demirleri	Barres de repartition	Dağıtma-demirleri
Çerçeve	Portique	Çerçeve
Guse	Gousset	Koltuk
Burgulama	Flambage	Burgulma, burkma
Emsali elâstikiler nisbeti	Rapport des coefficients d'élasticité	Süngenlik okşakları oranı, eşi
Muadelet emsali	Coefficient d'équivalence	Denlikokşağı, denlik eşi
Çemberleme	Frettage	Çemberleme

**Kullanılan
karşılığı**

Fransızca

**Bulunan
karşılığı**

Cembî tazyik
Direk
Sütun
Temel
Kazık
Çemberli
Kazık çakma
Taban
Diş
Radye jeneral

Pressions latérales
Poteaux
Colonne
Fondation
Pieux
Pieux frettés
Battage des pieux
Patin
Nervure
Radier général

Yanbasım, yansıkım
Direk
Dikme
Temel, him (A. D. 171)
Kazık
Çemberlikazık
Kazıkçakma
Taban
Diş
Bütünhim, bütün temel,
tüm temel

Taban
Mütemadi taban

Semelle
Semelle continue

Taban
Uzanık - taban, boylama-
taban

Münferit taban
Temel çıkıntısı

Semelle isolée
Ampattement

Tek taban
Himçıkıntısı, temelçi-
kıntısı

Esas teçhizat

Armature principale

Anademirler

